

DAG SEIERSTAD:

Hvordan kan vi hjelpe et Europa i krise?

Kommentar, side 3

VIKARBYRÅDIREKTIV:

Ap trassar ei samla fagrørsle!

Side 4 og 5

NYTT, GRATIS VETT-HEFTE:

25 eksempler på EØS-innblanding i samfunnet vårt

Side 12 og vedlagt Vett-hefte

EØS-KONFERANSE 17. MARS:

Hva er ditt alternativ?

■ 15. mars legger Alternativprosjektet fram sin rapport. Den presenterer åtte ulike alternativ til dagens EØS-avtale.

■ Nå er det opp til *deg*, sammen med Nei til EU, partiene og organisasjonene, å sikre at EØS-debatten får driv.

■ El og IT Forbundet, Fagforbundet, SV og Senterpartiet tar opp hansken.

■ Nei til EU starter debatten med konferanse lørdag 17. mars. Bli med du og! **Lederen og sidene 8-12**

Meld deg inn med SMS

Send følgende SMS-melding
NEITILEU <DITT NAVN
OG POSTADRESSE> til
2090 (Kroner 150,-)

Av Heming Olaussen, leder i Nei til EU
Tegning Pål Hansen, alias UKRUT.no

„Jeg var tilhenger i 1994, og mener fortsatt prinsipielt at Norge bør være med i EU, som de siste femti årene har bidratt til å skape fred i Europa. Men jeg ser ikke noen situasjon der det er aktuelt for Norge i dag, og derfor ville jeg måtte tenke meg om to ganger om jeg fikk spørsmålet nå.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre i Klassekampen 23. januar 2012.

Den nye EU-debatten: Den som Norge trenger

- I Norge sier opptil 80 prosent nei til EU. Det har vært nei-flertall i sju år.
- Jens Stoltenberg har avlyst all EU-omkamp for sin del.
- I EU er det krise, motsetninger og forvirring.
- EU er likevel i praksis på full fart mot en type føderal statsdannelse.

Mot dette bakteppet er det et nasjonalt ansvar for norske politikere, organisasjoner, media og samfunnet som helhet å redefinere vårt forhold til EU. Medlemskap er uaktuelt, og vil bli det i mange år – kanskje for alltid. Og da snakker vi ikke om «medlemskap», men å inngå i en Europeisk føderalstat og oppløse Norge som suveren stat. Det ansvarlige i denne situasjonen er ikke å slå ring om EØS-avtalen. Det ansvarlige er å stille spørsmålet: Hva ivaretar vitale norske interesser best i forhold til EU i årene framover? For å samarbeide og handle med EU, det skal vi. Det er alle enige om.

Da må man også være villig til å se på EUs utvikling, og hvilke konsekvenser denne har og kan ha for Norge. Å forholde seg til EU slik Europautredningen har gjort – som en kjent og statisk størrelse – kan fort bære galt av sted.

I de siste årene har vi sett et EU som beveger seg raskt bort fra det vi kan gjenkjenne i «den nordiske modellen», og over i en utvikling der markedsinteressene i sterk grad går foran og på bekostning av demokratiet og andre sentrale samfunnsverdier. Vi har sett det i EUs håndtering av krisa, der tre spor følges: Kutt i levestandard og velferdsgoder for vanlige mennesker, tilsidesetting av demokratisk legitimitet ved å presse fram innsetting av EU-lojale statsministere i Hellas og Italia, og kraftig overføring av makt til Brussel på bekostning av medlemslandenes autonomi. Det er dette EU vi skal forhandle med og avtale med i framtida.

Dette EU vedtar lover og regler som i stadig sterkere grad svekker arbeidsfolks og fagbevegelsens stilling, også i Norge. Det er dette EU som nå påfører

oss alkoholreklame på TV, på tross av at få i det norske samfunnet har ønsket det. Det er dette EU som vil at Norge skal liberalisere handelen med matvarer enda mer, slik at EU kan eksportere mer til Norge. Det er dette EU som gjør at norsk politikk på område etter område blir mindre og mindre styrt av nasjonale interesser. Noen eksempler er energilovgivning, olje- og gassvirksomheten, distriktpolitikken og likestillingspolitikken. For flere konkrete eksempler, se Nei til EUs skriftserie Vett, nr. 1-2012.

Innsikten i at det er EØS-avtalen som påfører oss disse samfunnsendringene vi verken har ønsket eller etterspurt, er voksende. Først og fremst i fagbevegelsen, men også i andre leire. Det er svært interessant når ledende folk i FrP nå stiller spørsmålsteget ved EØS. Også

blant kristenfolket ser vi at kritikken framføres. Dette er nye, og uvante toner – men det viser at EØS-kritikk er et mye bredere fenomen enn Støre vil ha det til. Meningsmålinger viser et stabilt bilde av at befolkningen klart foretrekker en handelsavtale framfor EØS.

Europautredningen (NOU 2/2012) viser først og fremst en ting: At det er behov for kunnskap og debatt om EØS-avtalens mange tilsikta og utilsikta virkninger for det norske samfunn og demokrati.

Det er i denne situasjonen at Alternativprosjektet legger fram sin alternativrapport om EØS, og viser oss at Norge har en rekke valgmuligheter. EØS er slett ikke den eneste saliggjørende veien. Norge kan velge en ny vei

til Brussel, dersom det er politisk vilje og mot. Først og fremst må det være vilje og mot til debatt. Parolen om «å slå ring om EØS» er ingen åpen invitasjon til en bred samfunnsdebatt, men et angstpreget forsvar for det bestående. Et konservativt svar. Det trengs mer radikale ideer for å komme i inngrep med en verden i forandring. Den mest sentrale verdien som må forsvares og videreutvikles er ideen om folkestyre – demokrati. Det er demokratiet som står i fokus i de mest brennende konfliktene i hele verden. Og det er som eksempel på demokrati at EU faller igjennom, og som EØS faller totalt igjennom. Hvordan kan man hevde demokratiske idealer og samtidig forsvare EØS-avtalen? Det er umulig. Gjenreis demokratiet og reis debatten om alternativer til EØS!

Standpunkt

TIPS OSS! Standpunkt-redaksjonen blir alltid glad for tips fra leserne. E-post: standpunkt@neitileu.no | SMS: Send NTEU tips [ditt tips] til 2030

Ansvarlig redaktør: Heming Olaussen
Redaktør: Sindre Humberset
Layout: Eivind Formoe
Redaksjon: Hildegunn Gjengedal, Marianne Granheim Trøyflat og Dag Seierstad.
Korrektur: Lill Fanny Sæther, Elisabeth

Gundersen, Jens Kihl og Kjell Arnestad.
Opplag: 33 000
Post- og besøksadresse: Storgata 32, 0184 Oslo
Kontakt oss: standpunkt@neitileu.no
Telefon: 22 17 90 20

Redaksjonen avsluttet: 27.2.2012
Medlemskap i Nei til EU koster 290,- kroner pr. år, og kan betales inn til kontonummer 7874 05 01517.
Trykkansvarlig: Datatrykk

Annonser og istikk: Ta kontakt for pris og informasjon. Budskapet i annonser og istikk står for annonsørens regning og trenger ikke være sammenfallende med Nei til EUs syn.

Bygge dobbeltspor. «Arbeidsløse franske og spanske anleggsarbeidere kunne få opp farten med å bygge dobbeltspor vi så svært trenger», skriver Dag Seierstad. Bildet viser et tog lastet med sviller på vei til en jernbaneutbygging i Setúbal i Portugal.

FOTO: NUNO MORÃO

Hjelp som er hjelp

«Norge har bidratt med 55 milliarder kroner til kriserammede EU-land.» Det har nok de fleste fått med seg. Det som ikke fortelles med like store bokstaver, er at milliardene er gitt som lån, lån som krever at regjeringene kutter så det svir både i arbeidslivet og på husholdningsbudsjettene.

Utenriksminister Støre begrunna hjelpen med at verdens rikeste land ikke kan vende ryggen til europeiske land i krise, men føyde raskt til at vi kom til å tjene på hjelpen: Lånet skulle jo betales tilbake, og med renter! Riktignok med lavere enn kriselanda kunne oppnå på de vanlige finansmarkedene.

Men hva er vitsen med å gi lån til land som allerede har for stor gjeld til at de klarer å betjene den? Og hva er vitsen med å tvinge land til å kutte på alt som kan kuttes når de trenger vekst for å få folk tilbake i arbeid?

Spørsmålet vi må stille oss her i Norge, er derfor: Er det mulig å hjelpe kriserammede land uten å øke gjelda deres og uten å koble hjelpa med krav om innstramning og privatisering? Forbausende mye slikt får vi til allerede, uten å løfte en ekstra finger.

For det første: De siste åra har rundt 200.000 arbeidstakere fra EU bidratt til de gode tidene i den norske samfunnsøkonomien. Halvparten av dem kom fra nye EU-land i øst, de fleste fra Polen og de baltiske statene. Nesten en tredel er

Arbeidsinnvandrerne har økt Norges brutto nasjonalprodukt med flere titalls milliarder hvert år de siste åra.

kommet fra andre nordiske land, men også de fra land med langt høyere arbeidsløshet enn i Norge.

Arbeidsinnvandrerne har økt Norges brutto nasjonalprodukt med flere titalls milliarder hvert år de siste åra. Sjøl om vi antar at de bare øker nasjonalproduktet med halvparten av det en gjennomsnittlig norsk arbeidstaker bidrar med, betyr dette et tilskudd til norsk økonomi på minst 40 milliarder kroner i året.

Gigantlånet på 55 milliarder er – i hvert fall så langt – ment som et engangsbidrag. De 40 milliardene kommer som tilskudd til den norske samfunnsøkonomien hvert år.

For det andre: 60.000 av arbeidsinnvandrerne kommer fra våre nordiske naboland der mange av dem ville vært arbeidsløse – eller ha fortrengt andre som ville ha blitt arbeidsløse. Røft anslått betyr det at vi avlaster våre nordiske naboland for trygdeutgifter i størrelsesorden 5-10 milliarder kroner i året. Det er det dobbelte av det som Støre regner med å hente inn i renteinntekter på IMF-lånet.

Men vi kan gjøre mer, og målrette hjelpen. Ett rammevilkår må vi kanskje

legge: Vi får hjelpe slik at vi her i Norge ikke taper på den hjelpen vi gir. Bedre er vi nok ikke.

Eksempel 1: Når vi tar imot innpå 100.000 arbeidsinnvandrere fra Polen og Baltikum, taper vi disse statene for arbeidskraft de kunne trenge sjøl. Helsearbeidere og faglærte anleggs- og bygningsarbeidere er for lengst blitt mangelvare i mange land. Vi kunne finansiere helseutdanning og lærlingopplegg i land som nå kutter i alle typer utdanning og opplæring.

Eksempel 2: Vi kunne sende langt flere med lidelser som psoriasis og leddgift til lengre solopphold sør i Europa.

Eksempel 3: Vi kunne opprette helsesentre på spanskekysten bemanna med arbeidsløse spanske helsearbeidere der hvor særlig mange norske pensjonister (og Frp-velgere) har slått seg ned. Der står 800.000 leiligheter tomme, og sikkert også bygninger som kunne egne seg som helsesentre.

Eksempel 4: Vi kunne la svenske jernbaneplanleggere og arbeidsløse anleggsarbeidere ta over «på rot» jobben med å oppgradere jernbanelinjene Oslo-Karlstad og Oslo-Göteborg. Arbeidsløse franske og spanske anleggsarbeidere

kunne få opp farten med å bygge dobbeltspor vi så svært trenger.

Eksempel 5: Vi kunne støtte oppbyggingen av fagforeninger i østlige EU-land langt utover det vi gjør i dag. Det ville på sikt gi bedre lønns- og arbeidsvilkår der øst og motvirke de mest ekstreme formene for hel- og halvkriminell sosial dumping i land som Norge.

Det er i denne retningen vi kan bidra, vi som lever i et land med overflod av penger «vi ikke kan bruke innenlands», ikke «vender ryggen til det kriserammede Europa» slik vi halvveis har gjort med IMF-lånet på 55 milliarder kroner!

Alternativet er som kjent å bruke pengeoverfloden til å kjøpe aksjer i europeiske selskap som blir mindre verdt jo verre det går med Europa.

Dag Seierstad
Varamedlem til styret i Nei til EU

AP-LEIINGA ÅLEINE FOR VIKARBYRÅDIREKTIVET:

Trassar 1,4 mill. fag

Arbeiderpartiet vender seg til Høgre og Frp for å få fleirtal for EUs vikarbyrådirektiv i Stortinget. Men kampen mot direktivet er ikkje over.

Alt tyder no på at leiinga i Arbeiderpartiet vil ha trumfa gjennom eit regjeringsvedtak om å innføre EUs vikarbyrådirektiv innan artikkelen vert lesen. Regjeringsvedtaket vil i så fall ende opp i ein proposisjon som vert lagt fram for Stortinget.

– Regjeringen står nå fritt til å vedta det omstridte vikarbyrådirektiv, seier statsminister Jens Stoltenberg, ifølgje VG.

– Regjeringen som regjering må ta en beslutning når høringsrunden er over. Normalt er det bare én høring i saker. Men i denne saken har vi hatt to, og høringsrunden gikk ut i slutten av januar.

Regjeringspartnarane SV og Senterpartiet har gjort det klart at dei er mot direktivet, og Arbeiderpartiet må difor vende seg til Høgre og Frp for å sikre fleirtal for innføring av direktivet. Ei samla fagrørsla, AUF og stadig fleire fylkeslag i Ap har slutta seg til motstandarane av direktivet.

SV og Sp protesterer

Både Senterpartiet og SV har no gått klart ut mot vikarbyrådirektiv. 13. februar gjorde sentralstyret i Senterpartiet vedtak om at dei ikkje ønskjer «vikarbyrådirektiv innført i norsk rett, og vil arbeide mot en slik beslutning ved å benytte vetoet i saken».

– Vi går inn i dette for å få gjennomslag, seier Sp-leiar Liv Signe Navarsete til Aftenposten.

– Skal det bare være ett parti som avgjør hva regjeringen mener, vil ikke jeg være med i regjering, seier ho.

SV har lenge vore mot vikarbyrådirektiv, og før handsaminga i regjeringa opna påtropsande SV-leiar Audun Lysbakken for dissens mot direktivet.

– Det er et sterkt ønske i partiet om at vi ikke bidrar til at vikarbyrådirektiv blir innført i Norge. Derfor er det absolutt aktuelt å ta ut dissens i regjeringen, seier Audun Lysbakken til Klassekampen.

Han reagerer på at Ap-leiinga ikkje høyrer på krava frå fagrørsla.

– Jeg skal ikke foregripe noe, men jeg synes det er rart hvis ikke den enorme mobiliseringen i fagbevegelsen gjør inntrykk på Ap, seier han.

Streik mot EU-direktiv. 18. januar gjekk fagrørsla til politisk streik mot eit EU-direktiv. Aksjonsdagen mot vikarbyrådirektivt samla tusenvis av demonstrantar

Mot vikarbyrådirektiv. Blant motstandarane finn vi Anders Folkestad (Unio), Eskil Pedersen (AUF), Marte Mjøs Persen (Ap i Bergen).

Fagrørsla for veto

Med vedtak på styremøte i Unio (295 000 medl.) 24. januar, i LO-sekretariatet (860 000 medl.) 30. januar og i sentralstyret i YS (215 000 medl.) 3. februar, står så godt som heile fagrørsla samla i kravet om å avvise vikarbyrådirektiv. Tidlegare har også NITO (66 000

medl.) og Norsk Journalistlag (9 500 medl.) sagt nei til direktivet. Hovudorganisasjonen Akademikerne (155 000 medl.) støttar derimot vikarbyrådirektiv.

– Direktivet sikrer ikke vikarene bra nok. Likebehandlingen mellom vikarer og andre er ikke

god nok, seier Unio-leiar Anders Folkestad til Frifagbevegelse.no.

Unio, som er hovudorganisasjonen for universitets- og høgskuleutdanna, meiner direktivet kan bidra til at det vert eit A- og eit B-lag i arbeidslivet.

– Det kan skje når rettighetene til vikarene ikke er godt nok tatt vare på. Hvis regjeringen ønsker å bedre situasjonen for vikarene, kan regjeringen gjøre det uavhengig av direktivet, seier Folkestad.

– LO kan ikke anbefale Stortinget å implementere vikarbyrådirektiv, seier LO-leiar Roar Flåthen i ei pressemelding. LO-sekretariatet sitt vedtak understreker at «uten garantier for at någjeldende bestemmelser og de foreslåtte tiltak kan videreføres uhindret av EØS-reglene, kan

heller ikke LO gi sin tilslutning til å implementere direktivet».

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) støttar prinsippet om likehandsaming, men seier nei til vikarbyrådirektiv.

– Regjeringens vurderinger synes å være godt fundert. Likevel er det skapt såpass mye uro og tvil om direktivet, også blant YS' medlemmer, at vi anbefaler et veto, seier YS-leider Tore Eugen Kvalheim i ei pressemelding.

Akademikerne meiner derimot at direktivet vil kunne rydde opp i vikarbransjen.

– Dagens bestemmelser i arbeidsmiljøloven hvor fast ansettelse er hovedregelen må ikke endres, seier Akademikerne leiar Knut Aarbakke. Men nettopp spørsmålet om arbeidsmiljølova

Uorganiserte

og streikande, trass i eit tett snøskav.

FOTO: EIVIND FORMOE

vil stå seg i møte med vikarbyrådirektivet er svært omstridt (sjå eiga sak).

Veto frå AUF og fylka

Men Jens Stoltenberg må også merke presset frå eigne rekkjer. AUF bed Ap om å bruke vetoretten.

– Vi ber Arbeiderpartiet om å snu. Det har vært vårt syn lenge, seier AUF-leiar Eskil Pedersen til Aftenposten.

– Vår største bekymring er at ingen kan 100 prosent si at norsk arbeidsmiljølov vil bli stående hvis vi implementerer direktivet. Dette er også signalet fra fagbevegelsen. Vi har gjort vårt syn kjent, så nå ligger ballen hos departementet og Stortinget, seier Pedersen.

No veks også motstanden i

fylkeslag og lokallag av Arbeiderpartiet. Lokallaget i Bergen, det nest største Ap-laget i landet, vedtok på årsmøtet sitt 11. februar ei fråsegn der dei bed regjeringa bruke vetoretten mot vikarbyrådirektivet. Fråsegna vart vedteken med 46 mot 37 røyster. Tidlegare hadde Ap-laga mellom anna i Trondheim, Stavanger, Haugesund og fleire andre stadar gjort tilsvarende vedtak, og også styret i Aust-Agder Ap og arbeidsutvalet i Møre og Romsdal Ap krev veto.

– Vi ønsker at faste ansettelser skal være normen i norsk arbeidsliv også i framtiden, og mange frykter konsekvensene av vikarbyrådirektivet, seier leiar i Bergen Arbeiderparti, Marte Mjøs Persen, til Klassekampen.

– Jeg opplever at de gode

argumentene vinner fram i sånne saker og håper stortingsgruppa nå merker seg det store engasjement vi ser mange steder rundt om i Arbeiderpartiet.

Men partisekretæren i Ap, Raymond Johansen, slår fast at veto-vedtaka i Ap-laga ikkje får noko å seie for regjeringa sitt standpunkt.

– Ap har nå behandlet saken mer enn nok, seier han til VG.

– Vi har landsstyremøte to ganger i året, og landsmøte en gang hvert andre år. Dersom regjeringen hver gang de skal beslutte noe legger opp til en behandling hvor de venter på alle fylkesårsmøtene, så vil det kortslutte enhver prosess.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neiteileu.no

Flaut for Arbeiderpartiet

■ Dersom

Senterpartiet og SV tek disSENS mot vikarbyrådirektivet, vil Ap-leiinga måtte få med seg Høgre og Frp for å få fleirtal for direktivet, (sjå hovudsak). Arbeidspolitisk talsmann i Høgre, Torbjørn Røe Isaksen (bildet), seier til Klassekampen at Høgre er

meir enn villige til å hjelpe til i Stortinget, men at han trur saka kan verte pinleg for Arbeiderpartiet.

– Ap bruker en retorikk som tilsier at når de er uenige med LO, så er det helt greit. Men når Høyre er det, er det plutselig et angrep på den norske modellen. Nå står Ap mot en samlet fagbevegelse. Da lyder retorikken deres veldig hult, seier han til Klassekampen.

Ikke beroliget av hemmelig rapport

■ **Utredninger** fra både Utenriksdepartementet, Arbeidsdepartementet og Justisdepartementet vurderer det slik at EUs vikarbyrådirektiv ikke vil føre til endringer i arbeidsmiljøloven. Men disse vurderingene var hemmelige.

– Det jeg er opptatt av, er at vi kan ha de reglene vi har for å begrense bruk av vikarer, og det har jeg blitt veldig betrygget av gjennom de juridiske vurderingene jeg har fått, sa arbeidsminister Hanne Bjurstrøm til NRK 30. januar.

Et bredt krav om innsyn i rapportene ga resultat, men

SVs Karin Andersen (bildet) ble ikke beroliget av det hun fikk lese.

– Vi i SV og en bortimot samlet fagbevegelse mener dette er sterkt bekymringsfullt. Hvis vikarbyrådirektivet blir innført, og Efta-domstolen gir NHO rett, vil et av de viktigste fundamentene i norsk arbeidsliv bli borte; nemlig begrensningen på muligheten for å bruke vikar- og bemanningsbyråer i stedet for faste ansettelser, sier hun til frifagbevegelse.no.

Kan ende i Efta-domstolen

■ **Uroen** for hva som kan hende dersom Efta-domstolen blander seg inn i norsk arbeidsmiljølov, var avgjørende for at Senterpartiet gikk inn for veto. Geir Pollestad i Senterpartiet ba i et brev arbeidsminister Hanne Bjurstrøm svare på blant annet om det er «mulig å få økt grad av sikkerhet for at vi kan videreføre arbeidsmiljøloven dersom vi vedtar direktivet?»

Er det vært direkte kontakt mellom departementet og EU-siden for å få avklart forholdet mellom arbeidsmiljøloven og direktivet?»

I svaret frå Bjurstrøm skriv ho mellom anna at «Kommisjonen vil aldri kunne gi noen form for rettslig forhåndsgaranti; det er Efta-domstolen som kan fatte avgjørelser om norsk rett er i samsvar med direktivet».

VARME ORD & STIKK I SIDA

■ Standpunkt vil i dette nummeret dele ut Varme ord og Stikk i sida til:

Varme ord

Det greske folk, som motsetter seg EUs overgrep mot deres nasjonale suverenitet og demokrati. De bruker motmakt mot overmakta og går heller ikke til det ekstreme høyre, som mange har spådd og trodd. De holder håpet oppe om både arbeid, velferd og demokrati – mot EUs enøyde og skadelige kuttpolitikk, der demokratiet blir et hinder for markedsøkonomien.

Stikk i sida

Ledelsen i AP, som kollektivt forsvarer EUs vikarbyrådirektiv og mistenkeliggjør meningsmotstandere i og utafør eget parti og i fagbevegelsen. De erklærer sine motstandere for kunnskapsløse, og mener seg suverent hevet over saklige innvendinger og reaksjoner fra eget grunnplan og fra fagrørsla. Sjelden har vi sett maktfullkommenhet så åpenlyst demonstrert!

ROBERT NYBERG

kort og godt

Fascisme som løysing på EU-krisa?

■ Det er grunn til å vere uroleg for framtida til demokratiet i Europa. Sju land i Vest-Europa har fått færre demokrati-poeng i 2011 enn i 2010 på den årlege rangeringa gjennomført av *The Economist Intelligence Unit* (EIU). «Hovedgrunnen er svekkelse av suvereniteten og demokratisk ansvarlighet i kjølevannet av eurokrisen», skriv EIU i følge Dagbladet 22. desember. Noreg kom elles heilt på topp i denne demokrati-rangeringa.

Ikkje alle er like urolege over at demokratiet vert svekka. Professor Røgnvaldur Hannesson ved Norges Handelshøgskole i Bergen er ein av dei. I ein kronikk på E24.no 2. desember skriv han at «Finansmarkedene [har] felt to regjeringer i Europa i løpet av kort tid, men det er ikkje nødvendigvis noe å beklage at markedet overstyrer demokratiske prosesser».

Foreslår fascisme

Dette burde vere oppsiktsvekkjande, men ifølge Sven Egil Omdal i Aftenbladet.no skal det meir til å vekkje oppsikt i desse tider. «Du skjønner det er alvorlige tider når en professor ved Handelshøgskolen i Bergen åpent

Diktatur mot krisa.

Kuppet gjennomført av den chilenske militærdiktatoren Augusto Pinochet i 1973 vert av Hannesson framheva som eit døme på korleis finansmarknadene kan ordne opp. FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

foreslår fascisme som løysing på Europas problemer, og det ikkje engang blir bråk», skriv Omdal i ein kommentar publisert 31. desember, med tittel «Europas førere uten folk».

Hannesson skriv at folkevalde regjeringar kan verte så opptekne av kva folket vil at «finansmarkedenes disiplin måtte til for å avsette udugelige regjeringer». Denne tanken reagerer Omdal sterkt på.

«Som et godt eksempel på

en slik fornuftig maktovertakelse nevner han kuppet i Chile i 1973, der den folkevalgte president Salvador Allende ble myrdet (sammen med noen tusener andre som heller ikkje forsto at det som er godt for ITT er godt for Chile). Spesielt begeistret er Hannesson over Pinochets løfte om «å ta seg av» den sosiale uroen slik at de liberalistiske leiesoldatene fra Chicago kunne ta seg av økonomien», skriv Omdal.

«Hannesson er en røst som roper i ørkenen, en profet for den nye tid. Hans begeistring for fascismen og hans forakt for folkestyret gir gjenlyd. Fascistene marsjerer allerede i Europas gater, fra Budapest til Roma. Ungarere forsvaret avviklingen av det ferske demokratiet i landet med at det er nødvendig å suspendere folkestyret for å redde det. Slik tenkte også Angela Merkel og Nicolas Sarkozy da de tvang de folkevalgte regjeringene i Italia og Hellas fra makten og erstattet dem med teknokrater oppdratt i den rette lære hos Goldman Sachs», heiter det vidare i kommentaren.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neitileu.no

INGA ENDRING AV PARAGRAF 93:

Klarte ikkje å endre spelereglane

7. februar handsama Stortinget framlegget om å endre paragraf 93 i Grunnlova. Tilhengarane av endringa nekta for at endringsframlegget handla om EU-spørsmålet, men som venta vart framlegget vraka.

Framlegget om å endre paragraf 93 kom frå Svein Roald Hansen (Ap), Marianne Aasen (Ap), Per Kristian Foss (H) og Inge Lønning (H), og ville redusere kravet til kvalifisert fleirtal for å avgje suverenitet frå 3/4 fleirtal til 2/3 fleirtal, etter ei folkerøysting. Framlegget vil-

le gjere det lettare å melde Noreg inn i EU. Framleggsstillarane hevda at EU-spørsmålet ikkje var bakgrunnen for framlegget, trassi at dei alle er EU-tilhengarar, og Svein Roald Hansen og Inge Lønning jamvel har vore leiarar i Europabevegelsen.

88 stortingsrepresentantar røysta for framlegget og 80 røysta mot. Talet på nei-røyster var altså langt over dei 57 røystene som trengdes for å hindre at framlegget vart vedteke. Det var også langt fleire som røysta nei enn dei 64 som hadde lova veljarane å gjere det i Nei til EU si undersøking frå 2009.

Engasjerte heile Nei til EU

Då eit tilsvarande framlegg skulle opp til handsaming i 2008 engasjerte det heile Nei til EU frå topp til grasrot, og fylkeslaga mobiliserte spontant for å hindre grunnlovsendring. Også denne gongen sette heile organisasjonen i verk ein kort kampanje for å verne om spelereglane.

– Nei til EU kartla i valgkampen 2009 alle kandidatenes standpunkt til dette forslaget fra EU-tilhengere i Ap og Høyre. Nei til EUs fylkeslag ba før stortingsbehandlingen Ap- og Frp-representanter om å redegjøre for sin kommende stemmegiving. På bakgrunn av de svarene vi fikk, kunne vi konstatere at forslaget ville bli nedstemt også denne gangen, seier Heming Olaussen, leiar i Nei til EU.

– Nei til EU vil derfor takke de folkevalgte som viste velgerne at de er til å stole på.

– Handlar ikkje om EU

I debatten i Stortinget før røystinga, var spørsmålet om framlegget handla om EU eller ikkje. Tilhengarane meinte at det ikkje gjorde det. Anders Anundsen frå Frp støtta endringsframlegget.

– Det dette grunnlovsforslaget

Valgløftene blir holdt!

■ Grunnlovens § 93 blir ikke endret
■ Spillereglene i EU-spørsmålet blir som før

Stortinget skal 7. februar behandle en innstilling fra et flertall i Kontroll- og konstitusjonskomiteen om å endre Grunnlovens § 93, slik at det i stedet for 3/4 flertall kun skal kreves 2/3 flertall for å avgjøre nasjonal suverenitet – i praksis til EU.

Nei til EU kartla i valgkampen 2009 alle kandidatenes standpunkt til dette forslaget fra EU-tilhengere i Ap og Høyre. Det samme forslaget ble nedstemt i 2008, men ble fremmet igjen av Svein Roald Hansen (Ap), Marianne Aasen (Ap), Per Kristian Foss (H) og Inge Lønning (H).

I 2009 var det 64 kandidater som i dag er stortingsrepresentanter som lovet velgerne å stemme mot forslaget. Det trengs 57 stemmer for å hindre det i å bli vedtatt. Nei til EUs fylkeslag har bedt kritiske Ap- og Frp-representanter om å redegjøre for sin kommende stemmegiving. På bakgrunn av de svar vi har fått, kan vi konstatere:

Forslaget vil bli nedstemt også denne gangen! Vi vil derfor takke de 60 folkevalgte som viser velgerne at de er til å stole på.

Dette gjelder:
Den samla stortingsgruppa til KrF, Sp, SV og Venstre – i alt 34 representantar.

Fra Arbeiderpartiet:

Jette F. Christensen, Line Vennessland, Tove-Lise Torve, Lilian Hansen, Sine Renate Høltun, Marianne Marthinsen, Truls Wickholm, Ingrid Heggø, Gunn Karin Gjul, Lene Vågslil, Bendiks Harald Arnesen, Hilde Anita Nyvoll, Thor Erik Forsberg, Lise Christoffersen, Sverre Myrli og Sivvald Oppengen Hansen.

Fra Fremskrittspartiet:

Jan-Henrik Fredriksen, Per Roar Brendvold, Arne Sortevik, Bente Thorsen, Åge Starheim, Per-Willy Amundsen, Ulf Leirstein, Vigdis

neitileu.no

Takka stortingsrepresentantane.

Kort tid før røystinga i Stortinget takka Nei til EU dei stortingsrepresentantane som ville halde fast på lovnaden om å røyste nei.

Marianne Aasen og Jette F. Christensen

egentlig dreier seg om, er iallfall ikkje EU. For det det dreier seg om, er hvor stort mindretall som kan overkjøre folkeviljen, sa han i debatten.

Han fekk støtte frå Marianne Aasen (Ap), som var ei av dei som stod bak framlegget.

– Jeg ønsker med dette innlegget å begrunne hvorfor jeg, sammen med tre andre representanter, har fremmet forslag om å endre paragraf 93. Det er som det er blitt sagt: Dette forslaget handler ikke om EU-medlemskap som sådant, men hvordan Stortinget skal forholde seg til folkeavstemninger, sa Aasen.

Dei som ikkje ønskte endringa meinte at det er EU-saka som er bakgrunnen for framlegget.

– Jagland sa i mars 1994: «Den siden som forsøker seg med triks og slagord, vil tape» – og så tapte han. Til dei sakene me har til behandling i dag, seier altså forslagsstillarane at det har ingen ting med EU å gjera, sa SV-representant Hallgeir Langeland.

– Alle her veit at det er EU det dreier seg om, og då må ein kunna seia at det er EU det dreier seg om. Så enkelt må det vera.

Ap-representant Jette F. Christensen slo fast at EU-saka er det einaste tilfellet der framlegget vil ha relevans.

– Det er ei større avgjerd å gje frå seg suverenitet enn å endre Grunnloven, særleg ein grunnlov som i sin fyrste paragraf slår fast at riket er fritt, sjølvstendig, udeleg og uavhengig. Såleis bør ein halde fram med å ha strengare krav til fleirtal, sa ho.

– Med dei grunngevingane rår eg Stortinget frå å støtte forslaget og dermed behalde Grunnlovens paragraf 93 akkurat sånn som ho er, slo ho fast. Og slik vart også resultatet.

Av Sindre Humberset

sindre.humberset@neitileu.no

Medieblikk

Av Sindre Humberset

■ Det er ikkje alltid lett å få **ja-sida til å stille til debatt**, noko som sjølvstakt kan ha samanheng med at det ikkje er så mange att av dei. Men sidan debattar alltid er mest interessante når du har minst to personar med minst to ulike syn på det som er temaet, kan ikkje Nei til EU late vere å leite etter villege ja-folk. Der er sjølvstakt svært heiderlege unntak, som **Nikolai Astrup** og **Paal Frisvold**, som sjeldan let sjansen til ein EU-debatt gå frå seg, sjølv på eit Nei til EU-møte der dei neppe finn mange meiningsfeller. Men dei er som sagt unntaka. Hovudregelen er heller det motsette. **Grete Sørbø Solstad i Vest-Telemark Nei til EU** har forgjeves freista å få ja-folk til å debattere EØS-avtalen. «Eg har spurt 10-15 frå ja-sida. **Ingen vil stille**», seier Sørbø Solstad til Telemarksavisa 21. februar. **Jan B. Paulsen frå Europabevegelsen** forklarar det slik: «Dei toppar møtet med sjefen, Henning Olausen samtidig som det er mange nei-folk i salen. Me hadde **ikkje stilt opp om me hadde hatt tid**», seier Paulsen. Det får ein kalle reine ord for pengane. «Eg har vore med i Europabevegelsen i 50 år og trur framleis me blir medlemmer av EU. Europabevegelsen søv ikkje. Ved røystinga i 1994 kom me for seint i gang. No er me på heile tida», seier han. Jan B. Paulsen får orsake oss om vi ikkje deler heilt inntrykket av at Europabevegelsen «er på heile tida».

■ «Hvor langt nedover siden skroller du når du har **søkt etter informasjon på Google?** Hele første siden? [...] Skal du påvirke folk som søker informasjon om et emne på nettet må du sørge for å ligge langt fremme blant søkerresultatene. Det har **Arbeiderpartiet** forstått.» Det skriv NRK 31.1.2012, og fortel at Arbeiderpartiet har **kjøpt søkeordet «vikarbyrådirektivet»** av Google. Dermed kjem deira meining om direktivet opp som første treff. «På siden står det blant annet at: 'I denne saken har regjeringen fulgt opp LOs høringsuttalelse fra 2010. Etter Fellesforbundets landsmøte i oktober 2011 har mange forbund signalisert at de ønsker å ta i bruk reservasjonsretten'. Det du ikke får vite på Aps informasjonsside, er at **et samlet LO nå har sagt at de er mot direktivet**», heiter det i NRK-artikkelen. Ekspertane som NRK har snakka med er delte i spørsmålet om dette var lurt av Arbeiderpartiet, men dagen etter var **denne NRK-artikkelen**

det første du fann når du søkte på vikarbyrådirektivet. Og nettopp det oppslaget var vel neppe Arbeiderpartiet villege til å betale ekstra for.

■ Standpunkt-redaksjonen fekk svært positive tilbakemeldingar frå den store **aksjonsdagen mot vikarbyrådirektivet** 18. januar, der Standpunkt vart delt ut. **Avisene vart rivne bort** av entusiastiske streikande demonstrantar. Etter kvart kom det for ein dag at det ikkje var lesestoffet som var etterspurt, men heller dei **absorberande og skjermende eigenskapane** til avisa. På faksimilen frå Fria-fagbevegelse.no ser vi **Karin Andersen**, stortingsrepresentant for SV, og **Heming Olausen**, leiar i Nei til EU og ansvarleg redaktør i Standpunkt, gøyme seg for snøen under kvar sitt eksemplar av Standpunkt. Konservativ krefter vil kanskje etterlyse meir respekt for det trykte ord, men vi finn heller glede i at avisa kjem til nytte.

■ Trass i rekordstort nei-fleirtal freistar ja-sida å utdefinere EU-motstandarar ved å karakterisere dei som ekstremistar. Investor **Øystein Stray Spetalen** vart merksam på at **Julie Brodtkorb** i Høgre i august 2010 hadde sagt til DN at alle EU-motstandarane anten er radikale på den politiske venstresida, eller på den **«ytterste høyre fløy»**. Dette fann Spetalen seg ikkje i og sende e-post til Brodtkorb for å avklare om ho framleis meinte dette. «Jeg finner meg ikke i å bli stemplet som **tilnærmedesvis nazist eller fascist**, kun fordi jeg har vært forutseende nok til å være mot både norsk medlemskap i EU og euroen», sa Spetalen til Finansavisen 19. desember 2011, som laga eit grundig tresiders

oppslag om brunskvetting frå ja-sida. Spetalen meiner «EU er et **antidemokratisk prosjekt** som den økonomiske og politiske eliten har tjent på, mens industrien har blitt bygget ned og flere har blitt fattige». Vi kunne ikkje sagt det betre sjølv, og gler oss over at EU-motstanden no også har fått fotfeste i den siste demografiske gruppa: «Menn med over ein million i inntekt.»

■ Finansavisen tok også for seg den historiske brunskvettinga i EU-kampen. Avisa har snakka med **Anne Enger**, som kanskje hypigast støyte på metoden. «For hennes del toppet det seg i april 1992 da **Lars Erik Grønntun** – grunnlegger og styreformann i kommunikasjonsbyrået Gambit, Hill & Knowlton – lanserte kampanjen: **'Nasjonal Samling mot EU'**, hvor Erik Solheim og Anne Enger ble avbildet sammen med innvandringsmotstanderen Arne Myrdal på en plakat under denne tittelen, og med en typografi og symbolikk hentet fra NS-plakater», heiter det i artikkelen. «Senere møtte Lars Erik Grønntun opp på et 1. mai-arrangement på Rjukan hvor han med NRK på slep forsøkte å få overrakt Anne Enger en sort bok med et hakekors i rødt ('Mein Kampf?'). Kun inn gripen fra det Anne Enger kaller **'resolutte og handlekraftige bønder'** hindret NRK i å få de dramatiske bildene Grønntun hadde lovet dem,» skriv avisa, som avsluttar artikkelen slik: «Lars Erik Grønntun svarte ikke på Finansavisens henvendelse innen deadline.»

■ Når vi er inne på temaet lada språk og upassande biletbuk, så er det eit felt der **Paal Frisvold**, leiar i Europabevegelsen, hevdar seg godt. «Regjeringen driver med **etnisk EU-rensing**», slår Frisvold fast i NA24.no 30. januar. Dette er sjølvstakt ein oppsiktsvekkjande påstand, og gjer at vi kastar oss over artikkelen for å finne ut kva sak det dreier seg om. Og ifølgje Frisvold er det i kampen om **vikarbyrådirektivet** at regjeringa tyr til slike kritikkverdige verkemiddel. «Dette er et resultat av at Stoltenberg, Støre og Giske ikke tør å fronte hvor viktig EU er for norsk økonomi og samfunn», forklarar Frisvold vidare til NA24.no, utan at det for oss vert noko klarare på kva måte dette skal vere etnisk rensing. «Dette er ikke første gang. De

NETTIPS

Denne gangen har vi i nettspalten prioritert å gå inn på ja-sidens premisser og nettsider, med to norske og en dansk nettside der EU-motstand er ikke-eksisterende. God fornøyelse.

De tolv ja-bloggerne www.europabevegelsen.no/Blogg

Et knippe av den norske ja-sidens reneste og rankeste representanter blogger jevnlig om EU-saken. Europabevegelsen har samlet deres blogger på en felles side, og for Standpunkts lesere er det nok å ta tak i der. Det som er fordelene med blogg-konseptet er at det i tilknytning til hver artikkel er kommentarfelt der motstandere kan imøtegå lettvintheter, overdrivelser og denslags på de tolv ja-bloggerne. Advarsel: Det er tidvis krevende å holde humøret oppe når man leser artiklene fra Paal Frisvold og hans elleve disipler.

Ja-siden om Europautredningen www.europabevegelsen.no/Nyhetsarkiv/Norge-og-EU/Alt-om-Europautredningen

Den ikke akkurat EU-kritiske Europautredningen fra gruppen ledet av den notorisk EU-vennlige advokat Sejersted ble lagt fram på nyåret 2012. Ikke overraskende er den organiserte ja-siden begeistret for resultatet, og har samlet en del nyhetssaker om debatten rundt utredningen på en egen nettside. Europabevegelsen har selvsagt valgt seg ut en håndfull konklusjoner fra utredningen som passer dem som hånd i hanske, deriblant selvsagt det mer enn suspekte tallet «75 prosent medlem». Etersom Europautredningen kan forventes å legge premissene om debatten om EØS/EU framover vil det være en fordel om nei-folk har skummet sidene og således ser hvordan ja-siden feirer den.

Det danske formannskapet i EU www.EU2012.dk

1. januar overtok Danmark EU-formannskapet. Det er fire hovedtema for det danske formannskapet, som til sammen utgjør det man trygt kan kalle en orgie i slagord og velmenende fraser: *Et ansvarligt Europa; Et dynamisk Europa;*

Et grønt Europa; Et sikkert Europa. Danskenes EU-sider er temmelig nøkterne og inneholder kalender, presserom, nyheter og alt som slike sider forventes å omfatte. Den ferske danske statsministeren, Helle Thorning-Schmidt, som er sterk tilhenger av økt integrasjon, er et slags bærende element på sidene, og hilser alle besøkende med en video full av honnørord, bilder av småbarn og plingelyder. Det er interessant å se hvordan broderfolket soler seg i EU-glansen dette halvåret.

fikk det på landsmøtet i forbindelse med postdirektivet og nå er det LOs tur å gi AP-ledelsen korreks», sier Frisvold. Sjølv med all godvilje forstår vi rett og slett

ikkje kva ja-generalen meiner, men konstaterer at han nok også i dette tilfellet **kommunerer meir med kjensler enn med fornuften.**

PÅ NETT MED NEI TIL EU

Bli med 17. mars! Konferansen har følgende innledere: Gry Larsen, Arbeiderpartiet; Inga Marte Thorkildsen, SV; Sigbjørn Gjelsvik, Alternativer til dagens EØS-avtale; Erling Kjekstad, Nasjonen; Odd-Hallgeir Larsen, Fagforbundet; Sandra Borch, Senterungdommen; Trond Nordby, professor ved institutt for statsvitenskap, UiO; Heidi Lundeborg, Latin-Amerikagruppene.

LEGGER FRAM ÅTTE ALTERNATIVER TIL EØS:

Alternativene er på bordet!

– Realistiske alternativer finnes, sier Sigbjørn Gjelsvik, prosjektleder i *Alternativer til dagens EØS-avtale*. Åtte alternativer til dagens EØS-avtale beskrives og vurderes i prosjektets rapport som blir lagt fram 15. mars. 17. mars har Nei til EU konferanse om samme tema.

– Realistiske alternativer finnes, sier Sigbjørn Gjelsvik, prosjektleder i *Alternativer til dagens EØS-avtale*. Åtte alternativer til dagens EØS-avtale beskrives og vurderes i prosjektets rapport som blir lagt fram 15. mars.

Fellesforbundet, Bygdekvinnelaget, Natur og Ungdom, Nei til EU og tretten andre organisasjoner har utgjort prosjektet *Alternativer til dagens EØS-avtale*. Nå legger denne brede koalisjonen fram sin rapport.

– Det jeg tror vil vekke mest interesse i rapporten er beskrivelsen av alternativene, forteller Gjelsvik, som også innleder på Nei til EUs konferanse 17. mars.

Rapporten belyser ulike alternativer både med og uten dagens EØS-avtale. Alternativene uten dagens EØS-avtale kan være et handelsregime kun basert på den globale WTO-avtalen, handelsavtalen fra 1972 eller andre handels- og samarbeidsavtaler med ulike rammeverk. Alternativene som tar utgangspunkt i dagens EØS-avtale kan være å slanke EØS-avtalen eller å utnytte handlingsrommet i avtalen bedre.

Det demokratiske problemet kan for eksempel bøtes på ved å lage et rammeverk hvor EFTA-domstolen ikke kan overprøve vedtak fatta i Stortinget eller på lokalplan. Rapporten problematiserer også forholdet mellom Norge og EU, og en revitalisering av EFTA hvor Sveits deltar i en felles EFTA-handelsavtale med EU er beskrevet.

Selvstendig rapport

– Dette er ikke en kommentar til Europautredningen. Prosjektet har tatt mål av seg å belyse et område som Europautredningen er bedt om å holde seg unna, nemlig hvilke alternativ som fins. Derfor kan rapporten peke på løsninger på problemene som Europautredningen skisserer, for eksempel i forhold til demokrati, forklarer Gjelsvik

Når det gjelder utnyttning av handlingsrommet i EØS-avtalen knytter prosjektet seg til stoff fra Europautredningen.

– Men handlingsrommet er langt større enn det Sejersted-utvalget konkluderer med. Dette beskriver vi i rapporten.

Åpen og nyansert debatt

Prosjektet *Alternativer til dagens*

Sluttrapporten er klar.

Prosjektleder Sigbjørn Gjelsvik legger fram rapporten.

FOTO: EIVIND FORMOE

EØS-avtale mønstrer en unik bredde.

– Bredden er selvsagt en utfordring, men mest av alt en ressurs i arbeidet, sier Gjelsvik, og gir aktørene i gruppa honnør for arbeidet som er gjort for å kunne skape en felles rapport. Prosjektet har ikke hatt som mål å komme med en anbefaling, men gir beskrivelser, analyser og vurderinger av alternativer.

– Målsettinga med å legge fram rapporten er å bidra til en åpen og mer nyansert debatt.

Meningsmålinger viser at folk ønsker seg handelsavtale framfor EØS-avtale når de blir spurt,

FAKTA

Umulige EØS - mulige løsninger

■ **Nei til EU inviterer til konferanse på Litteraturhuset i Oslo (Wergelandsvn. 29) 17. mars kl. 09.30-16.30 og setter EØS-avtalen på dagsorden. Arrangementet er gratis.**

■ Hva er galt med EØS?
■ Hvordan kan dagens EØS-avtale endres?

■ Finnes det en egen veg for Norge i møte med EU?

Konferansen er åpen for deg som er kritisk, for deg som forsvarer EØS-avtalen og for deg som vil lære mer. Vi ønsker en åpen debatt.

Programmet oppdateres fortløpende. Se neitileu.no for oppdatert program.

men mange veit nok ikke så mye om hva en slik handelsavtale kan være.

– Der mener vi at vi har mye å bidra med, sier Gjelsvik.

Han legger også vekt på at det politiske miljøet i Norge bør være i forkant og ta debatten om hva slags avtale vi ønsker oss før vi går i møter med EU. EU har signalisert at de ønsker å reforhandle EØS-avtalen.

– Sejersted-utvalget har jo faktisk på tvers av sitt mandat foreslått at avtalene med EU bør få ei ny konstitusjonell ramme. Men det er jo mange flere alternativer som bør diskuteres.

Etter prosjektet

– Det er planlagt at prosjektet skal avsluttes til sommeren. Hvordan vil dere sikre at ideene fra prosjektet ikke bare blir en rapport i en skuff?

– Prosjektet vil diskutere dette mer etter at rapporten er lagt fram, men ideen er at

organisasjonene skal bære EØS-debatten videre, sier Gjelsvik.

Han understreker at rapporten er et viktig fundament for arbeidet som må føres videre av deltakerne i prosjektet og andre aktører, blant annet de politiske partiene. Et eksempel på at dette fungerer er El og IT Forbundet. De har utarbeidet et skolerings- og debattopplegg fram mot landsmøtet sitt, hvor de som forbund vil gi sin anbefaling om alternativer. Ballen ruller også videre og nylig slutta Fellesorganisasjonen (FO) seg til prosjektet. Gjelsvik anbefaler likevel ikke Nei til EU å lene seg tilbake.

– Nei til EU vil fortsette å ha en viktig rolle i å holde debatten levende, men med dette prosjektet har debatten blitt både bredere og blitt løfta til et nytt nivå blant mange viktige aktører.

Av Vigdis Hobøl

vigdis.hobol@neitileu.no

SKAL KONKLUDERE I JUNI:

Energisk EØS-diskusjon

El og IT Forbundet startar intern prosess rundt EØS-avtalen. Det same gjer Senterpartiet og SV. Andre organisasjonar er framleis nølande.

– Vi har sagt at vi skal involvere forbundet breitt. EØS-spørsmålet skal opp i landsstyret i juni, seier Hans O. Felix, forbundsleiar i El og IT.

El og IT har engasjert seg i EØS-debatten på fleire måtar. Dei skal avgi høyringsfråsegn til Europautredningen og håpar i tillegg på viktige innspel frå rapporten som kjem i mars frå prosjektet *Alternativer til dagens EØS-avtale*.

El og IT var blant organisasjonane som for eitt år sidan tok initiativ til å utgreie alternativ.

Forbundsleiaren meiner overstyringa frå EU har gått for langt og at det no er naturleg å undersøkje andre måtar å organisere samarbeidet på.

– Vikarbyrådirektivet er eit døme på den typen overstyring. Vi har stor grunn til å frykte dårlegare arbeidsvilkår i Noreg dersom direktivet blir implementert, understrekar Felix.

Alltid EU-engasjert

Forbundsleiaren håpar å få involvert heile organisasjonen framover.

– Vi tilrår frå sentralt at det blir ein brei medlemsdebatt på dette. Det kan vera medlemsmøte eller årsmøte med EØS som innslag. Vi har bede våre lokale ledd engasjere seg i debatten og skulere seg, slik at dei kan danne seg ei meining og koma med tilrådingar til oss sentralt. Vi har ikkje førehandskonkludert om noko som helst. Målet er at landsstyret skal ha ei fråsegn om kva vi meiner om saka i juni, forklarar han.

– *Kvifor trur du nettopp El og IT har markert seg så klart i denne saka?*

– El og IT har alltid vore opptekne av samfunnsspørsmål og Noreg sitt tilhøve til Europa. Vi har alltid vore aktive politisk og har sikkert vore sett på som venstreorienterte i mange saker. I sjølve EU-striden var vi veldig aktive, då som Norsk elektriker- og kraftstasjonsforbund.

– Går til kongressen

Også Fagforbundet, det største forbundet i LO, deltek i prosjektet *Alternativer til dagens EØS-avtale*. Stein Gulbrandsen, som som sit i arbeidsutvalet på stader, seier at Fagforbundet vil opne for intern debatt. Korleis dette vil skje er uklart, men Dag Seierstad og Sigbjørn Gjelsvik er inviterte for å innleie for landsstyret i mars. Gulbrandsen spør

Tek EØS-debatten. Hans O. Felix er leiar i El og IT Forbundet, som er med i Alternativprosjektet og som skal ta ein grundig EØS-debatt i eigen organisasjon. – Vi har ikkje førehandskonkludert om noko som helst. Målet at landsstyret skal ha ei fråsegn om kva vi meiner om saka i juni, seier Felix.

FOTO:

Ulik tilnærming til EØS-debatten. Hans Christian Gabrielsen frå Fellesforbundet, Stein Gulbrandsen frå Fagforbundet og Liv Signe Navarsete frå Senterpartiet tek alle EØS-debatten, men på kvar sin måte.

at EØS-avtalen vil bli ei sak på LO-kongressen i 2013.

– Det var LO-kongressen som i 2009 kravde denne utgreinga. I tillegg har vi fått kontroversielle dommar frå EFTA-domstolen. Det er heilt opplagt at kongressen må handsame dette, meiner han.

Fellesforbundet slutta seg til Alternativ-prosjektet på deira landsmøte i oktober i fjor. Hans-Christian Gabrielsen, andre nestleiar i forbundet, understrekar at dei også har landsmøtevedtak på å vera for EØS-avtalen, men likevel ønskjer meir kunnskap.

– Vi er med i prosjektet for å få informasjon frå ulikt hald. Jonas Gahr Støre har orientert forbundsstyret om Europautredningen, på same måte håpar vi å få ei orientering når rapporten frå Alternativprosjektet ligg klar. Nokon ytterlegare prosess i organisasjonen har vi ikkje diskutert, informerer Gabrielsen.

Lengre ut på landet

Av dei politiske partia på Stortinget er det Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti som har programfesta EØS-

motstand. Liv Signe Navarsete, leiar i Senterpartiet, seier dei vil leggje til rette for ein brei diskusjon, og legg særleg vekt på styrken i fylkeslaga.

– Vi er nøyde til å gjera dette til meir enn ein Dagsnytt 18-debatt. Det må ut i heile landet, slik at det får gjennomslagskraft, meiner ho.

Ho er oppteken av at Sejersted med Europautredningen ikkje blir sitjande med fasiten. Ho er spent på den komande rapporten som skal skissere alternativ til EØS.

– Når stadig nye ting inngår inn i avtalen, må noko også kunne gå ut. Eg forventar at rapporten gir eit fagleg grunnlag for ei slik tilnærming, seier Sp-leiaren.

I første utgåve av Standpunkt varsla også Audun Lysbakken, dåverande nestleiar i SV, ein intensivt EØS-debatt.

– Det er ingenting i regjerings-samarbeidet som hindrar oss i å ta denne diskusjonen opp i si fulle breidde, sa han.

Av Marianne Granheim Trøyflat
mariannegt@neitileu.no

Selvangivelse om EU

■ Som vanlig presenterer Standpunkt her ti svar fra sistesiden i Dagsavisen, der folk svarer blant annet på spørsmålet «Bør Norge inn i EU?». Denne gang åtte klare nei, et nesten-nei og et ja til EU, som vi synes fortjener en viss oppmerksomhet.

«Nei. Jeg har vært imot siden 1970-tallet, og etter de siste euro-utfordringene ser jeg hvilken klok beslutning det har vært.»

Jørn Holme, riksantikvar, 3. januar 2012.

«Nei, nå er det ikke noe som tilsier det.»

Dagfinn Kalheim, adm.dir. i Norsk Brannvernforening, 31. desember 2011.

«Nei.»

Susanna Wallumrød, musiker, 13. januar 2012.

«Nei.»

Synne Øverland Knudsen, artist, 24. januar 2012.

«Nei.»

Jonas Kinge Bergland, komiker, lege og langrennsløper, 26. januar 2012.

«Nei.»

Lars Norbom, leder for Natteravnene, 1. november 2011.

«Nei.»

Sunniva Relling Berg, forfatter, 10. november 2011.

«Nei.»

Christer Falck, programleder og plateprodusent, 28. november 2011.

«For meg spiller det ikke så stor rolle, jeg er europeer i mitt sinn. Men hvis de fortsetter å bygge ned demokratiet, går jeg fra ja til nei.»

Jan Åge Fjørtoft, tidligere fotballspiller, 31. januar 2012.

«Ja, vi bør bli en del av dette solidaritetsprosjektet, også fordi vi må etterstrebe å påvirke demokratiet.»

Marit Kristine Veia, rådgiver i Framtiden i våre hender (FIVH), 27. januar 2012.

Styringsgruppa i Prosjektet Alternativer til dagens EØS-avtale, foran fra venstre: Dag Odnes, Fellesforbundet; Kathrine Kleveland, Bygdekvinnelaget; Tale Marte Dæhlen, prosjektansatt; Heidi Larsen, LO i Fredrikstad; Jonas E. Wenberg, Ungdom mot EU; Harald Velsand, Bondelaget. Bak fra venstre: Arne Hansen, LO i Fredrikstad; Helene Bank, For Velferdsstaten; Heming Olausen, Nei til EU; Jan Tore Strandaas, Fagforbundet; Stein Gulbrandsen, Fagforbundet; Sigbjørn Gjelsvik, prosjektleder; Roy Pedersen, LO i Oslo; Inge Staldvik, Bonde- og Småbrukarlaget. Jan Olav Andersen, styreleder i prosjektet, var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Deltakere i

Alternativprosjektet:

- EL & IT Forbundet
- Fagforbundet
- Fellesforbundet
- Fellesorganisasjonen
- For Velferdsstaten
- LO i Fredrikstad
- LO i Kristiansand og omegn

- LO i Oslo
- LO i Trondheim
- Natur og Ungdom
- Nei til EU
- Norges Bondelag
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag
- Norges Bygdekvinnelag
- Ungdom mot EU

FAKTA

Les selv!

- De viktigste delene av Europautredningen er samlet i Nei til EUs arbeidsnotat nr. 1-2012, *Sammendrag av Europautredningen*. http://www.neitileu.no/media/publikasjoner/arbeidsnotater/arbeidsnotat_1_2012_sammendrag_av_europautredningen
- Hele utredningen finnes på Utenriksdepartementets nettsider: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/nou-er/2012/nou-2012-2.html?id=669368>

Nesten EU-medlem? Europautredningen, leder av Fredrik Sejersted, hevder at Norge er trefjerdedels EU-medlemmer. Dette er lite troverdig, skriver Morten Harper. Bildet viser Fredrik Sejersteds presentasjon av rapporten 17. januar.

FOTO: EIVIND FORMOE

UPRESIS FASIT OM NORGES FORHOLD TIL EU:

Europautredningen kort fortalt

Europautredningen påviser at avtalene med EU svekker det norske demokratiet, men svikter når den skal vurdere virkningene for samfunnet.

Det regjeringsoppnevnte Sejersted-utvalget la 17. januar frem sin utredning *Utenfor og innenfor – Norges avtaler med EU*, NOU 2012:2, populært kalt Europautredningen. Det er et omfattende dokument som beskriver og vurderer alle Norges avtaler med EU på et forskningsbasert grunnlag, fra velkjente EØS og Schengen til avtaler om påtalesamarbeidet Eurojust (2005) og handel med landbruksvarer (2011). Alt i alt lister utredningen opp 74 aktive avtaler med EU. Avtalene berører det norske samfunnet på område etter område: nærings- og arbeidsliv, velferd, helse, alkohol, likestilling, distriktspolitikk, forskning, utdanning, energi, miljø, klima, samferdsel, mat, landbruk, fisk, forbrukervern, grensekontroll, innvandring, politisamarbeid og sikkerhets- og forsvarspolitikk.

Utredningen fastslår at Norge er mer integrert i EU-systemet enn mange er klar over. Rundt 6000 rettsaker fra EU er tatt inn i EØS-avtalen siden den ble inngått. Alle departementene arbeider med EU- og EØS-saker. Av rundt 600 norske lover inneholder omlag 170 EU-rett.

Tre fjerdedels tilknyttet?

Utvalgets flertall legger til grunn at Norge er tilknyttet omtrent tre fjerdedeler av EU-samarbeidet. Anslaget bygger på de islandske medlemskapsforhandlingene. Her har EU delt de 35 forhandlingskapitlene i tre kategorier ut fra hvor tett integrert Island allerede er: fullt dekket (12 kapitler, herunder de fire frihetene, forskning og utdanning), delvis dekket (11, deriblant transport, energi og miljø) og ikke dekket (12 kapitler). Den siste gruppen omfatter den felles landbrukspolitikken, fiskeripolitikken, utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitikken, handelspolitikken overfor tredjeland, bistands- og utviklingspolitikken, den økonomiske og monetære unionen og skatte- og avgiftspolitikken. At disse tunge og sentrale politikkområdene skulle utgjøre så lite som én fjerdedel av EU-samarbeidet er svært lite troverdig.

Anslaget rimer dessuten dårlig med Europautredningens egne beregninger som viser at bare 28 prosent av EUs gjeldende direktiver og forordninger er tatt inn i EØS-avtalen. Om man også regner med EUs vedtatte lovendringer og andre rettsakter

blir andelen innført i EØS rundt 10 prosent, slik Nei til EU tidligere har påvist.

Demokratiproblemer

Europautredningen trekker frem svekkelsen av demokratiet som den mest problematiske siden ved Norges avtaler med EU. «Samlet sett er det store demokratiske svakheter ved den norske tilknytningsformen til EU og de virkninger den har for det politiske liv i Norge,» heter det i utredningen. Og videre: «Gjennom EØS, Schengen og de andre avtalene har Norge forpliktet seg til å overta politikk og regler fra en organisasjon der man ikke er medlem og ikke har stemmerett. Forutsetningene for norsk politisk representasjon og deltakelse er meget begrenset, og det samme gjelder mulighetene for å kontrollere og ansvarliggjøre de organene og personene som utformer den politikken og de reglene som binder Norge.» (Side 835)

Samtidig påpeker utredningen at avtalene er godt forankret i Stortinget. I perioden 1992 til 2011 har Stortinget votert over 287 EU-saker. 265 er vedtatt enstemmig og de 22 andre stort sett med bredt flertall.

Svak om konsekvenser

Det er en gjennomgående tendens i Europautredningen at negative konsekvenser av EØS-avtalen undervurderes eller overses. Ett eksempel er omtalen av matsminkedirektivene. Tilsetningsstoffer som lenge hadde vært forbudt i Norge ble tillatt igjen på grunn av de tre direktivene. Fagmyndighetene vurderte flere av stoffene som helse-skadelige. For eksempel er det dokumentert at de såkalte azofargene kan gi allergilignende reaksjoner. Europautredningen omtaler prosessen rundt innføringen av direktivene og at det ble reist vetokrav, men sier ingenting konkret om hvordan norsk regelverk ble endret.

Europautredningens omtale av veterinæravtalens konsekvenser mangler et biologisk perspektiv. «De dystre spådommene fra debatten i 1998 har på tolv år ikke slått til, og sett i forhold til reglens omfang og betydning har det vært svært få konflikter,» hevdes det (side 647). Det er da på sin plass å understreke at det i veterinærmiljøet fremdeles er faglig enighet om at den økte handelen medfører økt risiko for fremmede organismer, både smittestoff og arter som er uønsket i naturen. Siden veterinæravtalen ble inngått har det vært et økende problem med matrelaterte infeksjoner.

Utredningen har særlig stor slagside på miljøområdet, der

flertallet hevder at EU stadig forbedrer norsk miljøpolitikk til tross for at OECD i rapporten *Environmental Performance Reviews: Norway 2011* påviser det motsatte: at Norge går foran EU på mange områder og i tillegg påvirker EUs miljøpolitikk uten å være medlem. Ett eksempel på hvordan EU hemmer norsk miljøpolitikk er EUs kvotesystem. Det regulerer omsetning av klimakvoter i EU- og EØS-området, og omfatter omtrent halvparten av utslippene. EUs lave ambisjoner gjør at Norge enten må kutte veldig mye i de sektorene som ligger utenfor kvotesystemet – eller ikke greier å nå utslippsmålene i Stortingets klimaforlik.

Spekulativt om alternativer

Selv om utvalget ikke har vurdert alternativer til EØS, skriver flertallet: «På denne måten hindrer EØS-avtalen EU i å utnytte sin handelspolitiske styrkeposisjon til ugunst for Norge, og gir dermed norske økonomiske aktører langt sikrere og mer forutsigbare rammevilkår enn hva den gamle frihandelsavtalen av 1973 eller en annen løsere, bilateral form for avtalekonstruksjon med EU ville ha gitt.» (Side 358) Hvor forskningsbasert er det å måle mot alternativer som ikke er utredet?

Av Morten Harper

morten.harper@neitileu.no

EUROPAUTREDNINGSMEDLEM KATE HANSEN BUNDT:

- Ikke mulig å måle verdien av EØS

Det er vanskelig å fastslå betydningen av EØS for norsk økonomi. Det mener Europaforsker Kate Hansen Bundt.

Det var stor ståhei da jussprofessor Fredrik Sejersted i januar leverte fra seg den såkalte Europautredningen til regjeringen. I forbindelse med overleveringen hevdet Sejersted at Norge allerede var ¾ medlem av EU, mens utvalgets nestleder, Liv Monica Stubholt, uttalte at EØS representerte et stort demokratisk problem for Norge.

Stor uenighet

På en rekke punkt var leder og nestleder uenige om hva slags råd som skulle gis til regjeringen. En av de største uenighetene gjaldt EØS sin betydning for norsk økonomi. Flertallet, med Fredrik Sejersted i spissen, hevdet at EØS hadde vært avgjørende for den positive økonomiske utviklingen i Norge de siste 20 år.

Mindretallet, representert ved Stubholt, SV-politiker Dag Seierstad og Europaforsker Kate Hansen Bundt, mente at denne påstanden var svakt faglig forankret.

I samtale med Standpunkt utdyper Hansen Bundt hvorfor hun tok dissens. Hun mener det er nærmest er umulig å fastslå hvorvidt EØS er hovedårsaken til den sterke økonomiske utviklingen i Norge de siste årene, eller om andre faktorer har vært viktigere.

– Jeg syns det er vanskelig rent forskningsbasert å skille EØS-avtalens betydning fra alle de andre faktorene som har påvirket norsk økonomi i denne perioden, sier Hansen Bundt til Standpunkt.

Hun viser til flere utviklingstrekk som har hatt vel så stor betydning for veksten i norsk økonomi som EØS.

– Et viktig moment er Kinas inntreden i verdensøkonomien. Dette har hatt stor betydning for Norge på lik linje med mange andre land. Dereguleringen av norsk næringsliv sammenfaller også med tiden etter at Norge ble med i EØS, sier hun.

Oljen har vært avgjørende

Sammen med Stubholt og Dag Seierstad, valgte Hansen Bundt til slutt å ta dissens på saken.

I rapporten skriver de tre: «Disse medlemmene mener at norsk økonomi samlet sett har utviklet seg godt i perioden [Norge har vært del av EØS, red. ann.], men det fins ikke noe entydig forskningsbasert grunnlag for å skille konsekvenser av EØS-avtalen fra andre økonomiske faktorer og utviklingstrekk. Hvis tilknytningen til det indre marked hadde vært avgjørende ville man forventet at utviklingen i mange andre land i EØS-området

Kritisk til EØS-påstand. Europaforsker Kate Hansen Bundt er uenig med flertallet i Europautredningen om at EØS har vært avgjørende for norsk økonomi. FOTO: EIVIND FORMOE

ville vært tilsvarende sterk.»

Hansen Bundt legger vekt på blant annet olje- og gasseksportens unike rolle i norsk økonomi.

– Vi skal huske på at Norge er unikt når det kommer til olje og gassektoren vår. Det er i perioden etter 1992 at den største innhøstingen på norsk sokkel har skjedd, sier hun.

I rapporten skriver de tre at norsk gass er av vital betydning for energisikkerheten i sentrale EU-land som Tyskland og Storbritannia. «Sterke bilaterale relasjoner kan ha vel så stor betydning som asymmetrien i forholdet mellom Norge og Unionen som helhet. Norsk olje har dessuten et globalt marked», skriver de.

Flertallet av medlemmene i Europautredningen, blant annet Sejersted, valgforsker Frank Aarebrot og økonomiprofessor Karen Helene Ulltveit-Moe, mener det likevel er «godt faglig grunnlag for å anta at de økonomiske fordelene [ved EØS, red. ann.] er langt større enn ulempe». Det er en påstand Hansen Bundt ikke vil kommentere.

– Jeg har ikke lyst til å si noe om de interne diskusjonene vi har hatt i utvalget. Jeg uttaler meg først og fremst som forsker og i kraft av meg selv, sier hun.

Tilgang på arbeidskraft

– Jeg er ikke i tvil om at EØS har

hatt betydning for norsk økonomisk utvikling i denne perioden. Men det er også mange andre faktorer som er viktige.

– Jeg syns det er vanskelig å rendyrke hva som skyldes EØS og hva som skyldes andre forhold, sier Hansen Bundt. Det er likevel flere påstander fra utvalgsflertallet Hansen Bundt mener er faglig svakt forankret. Flertallet antyder at Norge ikke ville hatt den samme tilgangen på viktig arbeidskraft fra Europa uten EØS. Det er Hansen Bundt uenig i.

– Ser man seg om i Europa i dag, har vi antakelig det høyeste lønns og velferdsnivået i Europa. Derfor kan jeg vanskelig se for meg at vi ville hatt problemer med å rekruttere arbeidskraft fra Europa, selv om vi ikke var med i EØS, sier hun.

– Uten EØS ville vi kanskje hatt en større innenrikspolitisk kamp om saken, men å legge til rette for at andre vil flytte til Norge og jobbe her, tror jeg vi kunne klart med eller uten EØS, sier forskeren.

Europautredningen er nå sendt ut på høring, med høringsfrist 6. mai i år. Det er ventet at regjeringen utformer en ny Europamelding på grunnlag av rapporten

Av Erik Martiniussen

erik.martiniussen@gmail.com

➔ KORT & GODT

Kan koste Norge halvt statsbudsjett

■ **EU-domstolen** uttalte i februar at det ikke kan stilles krav til at utlendinger har bodd i landet en viss tid før de kan motta studiestøtte til studier i utlandet, meldte ABC nyheter 21.2. Norsk studentorganisasjon synes uttalelsen fra domstolen er hårreisende. Ut fra NSOs tall vil dette forslaget i verste fall koste Norge et halvt statsbudsjett.

– Det sier seg selv at det er uholdbart om Norge skal finansiere utenlandsstudiene for alle EU-borgere, sier leder i NSO, Kim Kantardjiev.

Norge har en svært bra

studiestøtteordning for studenter som ønsker å studere i utlandet, hvor man både får

støtte til livsopphold og støtte til skolepenger.

– EU har kanskje en intensjon om at det skal bli mer rettferdig for alle, men det hjelper ingen at alle får det like dårlig som de dårligste. Realiteten i forslaget er at Norge må avvikle sine gode ordninger eller endre dem til et avskrekkende nivå, sier Kantardjiev.

Avviser EU-regler for offshoresektoren

■ **Olje- og energiminister** Ola Borten Moe slår fast at regelverket for offshorevirksomhet som EU-kommisjonen foreslår ikke skal gjelde for norsk sokkel.

– Vi vil aldri rensere på kravet til sikkerhet. Det norske regelverket er langt strengere og fungerer mye bedre enn det forslaget som kommer fra Brussel, sier Borten Moe til Teknisk Ukeblad 14.2.

Forslaget har vakt bekymring hos både arbeidstakere og arbeidsgivere.

– I tillegg til at forslagsteksten inneholder elementer som vil kunne bidra til

å svekke sikkerhetsregimet på norsk sokkel, ser EU helt bort fra den positive effekten samarbeidet mellom myndigheter, fagforbund og arbeidsgivere har på sikkerhetsarbeidet, sier Alfred Nordgård i Oljeindustriens Landsforening (OLF), til TU.no 31.1.

– I beste fall virker ikke euro-pakten

■ **Finlands utenriksminister** Erkki Tuomioja er svært kritisk til euro-pakten, krisetil-

og Nicolas Sarkozy presset gjennom.

– Forslagene til europakt er i beste fall irrelevante for å få orden på finanskrisen. I verste fall kan pakten forverre den, sa Tuomioja til ABC Nyheter 27. januar i år.

Britene foretrekker Efta framfor EU

■ En ny meningsmåling viser at 44 prosent av britene ønsker tilslutning til Efta og noe lignende en EØS-avtale. Bare 21 prosent ønsker å fortsette med EU-medlemskap. Det er analysevirksomheten YouGov som har gjennomført målingen, melder Folkebevaegelsen. dk 18.1. I 2010 gjennomførte

YouGov en lignende undersøkelse der 39 prosent ønsket Efta/EØS og 36 prosent ville fortsette i EU. Kravet om en folkeavstemning om Storbritannia skal fortsette i EU øker i omfang, og initiativet *Peoples Pledge* har samlet over 93 000 underskrifter til støtte for kravet.

Nordmenn betaler mer

■ Norge betaler mer til EU, målt i euro per innbygger, enn blant andre Frankrike

og Italia. Det framgår av Europautredningen, melder Aftenposten 23. januar. Norge betalte netto 3,5 milliarder kroner til EU i 2010, noe som utgjør 89 euro per innbygger. Sverige, Tyskland og Danmark betaler på sin side vesentlig mer per innbygger enn det Norge gjør. Dersom man måler i andel av BNP kommer Norge vesentlig lenger ned på listen.

Publikasjoner fra Nei til EU

Årbok 2012: Alternativer til EØS-avtalen -225,-

2012 vil være et år for EØS-debatt. Denne boka gir bakgrunnen og de aktuelle perspektivene for alternativene til EØS-avtalen. Blant bidragsyterne er stortingsrepresentant Nikolai Astrup (H), tidligere handelsminister Hallvard Bakke (Ap), Helene Bank (For velferdsstaten), Sigbjørn Gjelsvik (Alternativer til dagens EØS-avtale), statssekretær Erik Lahnstein (Sp) og EØS-ekspert Dag Seierstad. Årets gave til deg selv og politisk interesserte venner! 160 sider. Medlemspris: 225 kr, porto inkludert.

EØS-guiden - gratis

EØS-avtalens innhold, konsekvenser og alternativer kort fortalt.

EU-guiden - gratis

Dette er heftet som gir svaret på mange av de spørsmålene som EU-debatten reiser. Heftet tar for seg en god del av ja-sidens argumenter og gir nei-sidens svar på disse. Heftet kan lastes ned som pdf.

Hva er galt med EØS? - 40,-

VETT nr. 1-2012 oppsummerer de viktigste virkningene av EØS-avtalen, fra overstyring i oljepolitikken og forbud mot kjønnskvotering til pålegg om person-overvåking og flere tilsetningsstoffer i maten. Heftet inneholder også intervjuer med miljøvernere, fagforeningsfolk og andre eksperter om hvordan de merker EØS-avtalen. Skrevet av Nei til EUs utredningsleder Morten Harper. 64 sider.

Kvinner i krise - 40,-

VETT nr. 4-2011 handlar om EU og likestillingspolitikk. EU har vedteke direktiv om likelønn, omsorgspermisjon og trygdeordninger. Likevel har Norge gjennom EØS-avtalen fått pålegg om å innstille tiltak som vil bette kvinner sin situasjon. Kvifor er likestillingsarbeid i EU så vanskeleg? Redigert av Marianne Granheim Trøyflat. 64 sider.

På kollisjonskurs - 40,-

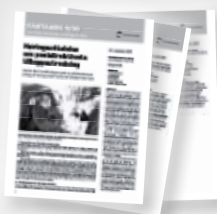
Den frie bevegelsen av arbeid, kapital og tjenester i EU og EØS er på kollisjonskurs med velferdsordningene våre og arbeidstakernes rettigheter. Nei til EUs skriftserie VETT nr. 3-2011 setter fokus på kampen for velferdsstaten og et anstendig arbeidsliv. Redigert av faglig leder i Nei til EU Boye Ullmann og faglig sekretær Hilde Loftesnes Nylén. 160 sider.

Eurokrisen - 40,-

Hva er årsakene til eurokrisen? Hvilke økonomiske og sosiale konsekvenser har den? Hva betyr krisen for EUs unionsutvikling? Nr. 2-2011 i Nei til EUs skriftserie VETT forsøker å gi svar. Heftet er redigert av Nei til EUs utredningsleder Morten Harper. 64 sider.

Myter og fakta om EU og EØS

Løpesedler som svarer på ja-sidens luftige påstander. Nummer tre og fire tar hull på mytene om euroen og om at vi trenger EØS-avtalen for å selge varene våre til EU. Perfekt å gi til tvilere og ja-folk.

Ferske faktaark

- **1-2012:** Begrenset bankgaranti
- **7-2011:** Grunnlovens §93 og EU-medlemskap
- **6-2011:** Norge påvirker EUs miljøpolitikk

Aktuelle arbeidsnotat

- **1-2012:** Sammendrag av Europautredningen
- **7-2011:** Grenselø kontroll - Justissamarbeid og utviklingen av felles asylpolitikk i EU
- **6-2011:** Ekstern slagside - 12 feil og mangler i Europautredningens eksterne delutredninger

Last ned fra Nei til EUs nettsider:
www.neitileu.no/kunnskapsbank

25 KONKRETE EKSEMPLER PÅ EØS-VIRKNINGER:

EØS griper inn

En ny utgave i Nei til EUs skriftserie VETT viser hvordan EØS-avtalen endrer Norge.

Hva er galt med EØS?

Nei til EUs skriftserie VETT nr. 1-2012
64 sider. Kr. 40.
bestilling@neitileu.no
Heftet kan også leses/lastes ned på www.neitileu.no

direktivet, søtstoff-direktivet og direktivet om andre tilsetningsstoffer. Stoffene brukes i matvarer, brus, godteri osv. De såkalte azo-fargene kan gi allergiliggende overfølsomhetsreaksjoner. Søtstoffet cyclamat kan gi testikkelskade og nedsatt sædkvalitet.

Morten Harper

Det er 20 år siden EØS-avtalen ble inngått og godkjent av Stortinget høsten 1992. EØS-avtalen gjør Norge til del av EUs indre marked, med de fire friheter: fri bevegelse av varer, kapital, tjenester og personer. Dette er EUs regler som gjelder på alle områder avtalen omfatter. Uenigheter eller uklarheter avgjøres utenfor norsk politisk kontroll av overvåkingsorganet ESA eller EFTA-domstolen. Her er 10 eksempler på avtalens virkninger:

Milliardtap på gass

Norge kan ha tapt titalls milliarder på gassmarkedsdirektivet. Direktivet skulle øke konkurransen på gassmarkedet og styrke gasskjøpernes stilling slik at prisen på gass ble presset nedover. Før direktivet ble godkjent i 2001 anslo Olje- og energidepartementet et årlig tap på opp mot ni milliarder kroner.

Veterinæravtalen

Grensekontrollen med mat og dyr måtte fjernes gjennom en tilleggsavtale til EØS i 1998. Det er høy toll på import av husdyr til Norge, så det er relativt få dyr som føres inn i landet. Derfor har man heller ikke fått store problemer med smittespredning blant dyr. Men for eksempel ble dyresykdommen blåtunge påvist i Norge for første gang i 2009.

Handel med mat

EØS-avtalens frihandel gjelder ikke landbruksvarer. Kvotene på handel mellom Norge og EU er imidlertid økt flere ganger, og importen av landbruksvarer er femdoblet siden EØS-avtalen ble inngått.

Artikkel 19 i EØS-avtalen sier at Norge og EU skal møtes annet hvert år og gjennomgå handelen med landbruksvarer. Så langt har handelen økt nokså ensidig til fordel for EU. Importen av landbruksvarer fra EU er nesten 24 milliarder kroner i året, mens vi eksporterer til EU for 3 milliarder. Handelsforholdet i 1995 var 1 til 4 mens det i 2010 var 1 til 7 i EUs favør.

Matsminke

Tilsetningsstoffer som lenge hadde vært forbudt i Norge ble tillatt igjen på grunn av matsminke-direktivene: fargestoff-

Likestilling

EFTA-domstolen fastslo i 2003 at det ikke er lov å øremerke vitenskapelige stillinger for kvinner, selv om kvinner er kraftig underrepresentert. I 2008 varslet regjeringen at den ville øremerke stipendiatstillinger. ESA var igjen avvisende og ordningen ble ikke satt i verk. Forskjellene er fortsatt store. Mens 61 prosent av studentene på høyskoler og universitet i 2010 var kvinner, var det bare 22 prosent kvinnelige profesorer

Klimakvoter

Kvotestystemet regulerer omsetning av klimakvoter, hver på ett tonn CO₂, i EU-/EØS-området. Kvotestystemet har i liten grad fått ned utslippene. Det er for mange kvoter – og EU har pålagt landene å dele ut kvotene gratis. Norge har begrenset mengden kvoter og dessuten tatt betalt for en større andel enn i EU-landene. Fra og med neste år er det lagt opp til at de norske særreglene utvikles. De norske målene for utslippskutt er mer ambisiøse enn EUs. EUs lave ambisjoner gjør at Norge enten må kutte veldig mye i de sektorene som ligger utenfor – eller ikke klare å nå utslippsmålene i Stortingets klimaforlik.

Alkoholpolitikk

En av de første sakene til ESA var prosessen mot Vinmonopolet. Overvåkingsorganet fastslo at polets enerett til import, eksport og engrossalg av alkoholvarer var i strid med EØS-avtalens frihandelsregler. Regjeringen ga etter. Fra 1. januar 1996 ble det åpnet for private importører og grossister. Vinmonopolet ble delt. Det nystiftede Arcus AS overtok import- og grossistvirksomheten, i konkurranse med private. Vinmonopolet ble et monopol for salg til forbruker.

Tjenstedirektivet

Formålet med tjenstedirektivet er å øke handelen med tjenester på tvers av landegrensene. Den frie flyten av tjenester øker presset på lønns- og arbeidsvilkår.

De selskapene som kan presse ned kostnadene og underby andre får en fordel. Sosial dumping er et stort problem både i Norge og EU. Også regjeringen må mene at det er sammenheng mellom sosial dumping og liberalisering av tjenestesektoren.

Dyre anbud

EØS-avtalen pålegger at alle større offentlige innkjøp legges ut på anbud over hele EØS-området. Påbudet er både dyrt og tungvint for mange kommuner og fylker. Det koster tid og ressurser å sette seg inn i anbudsprosedyrene, utforme anbudsdokumentene slik at de kan lysnes ut internasjonalt og gjennomføre vurderingen av tilbudene på en slik måte at ingen klager. En kartlegging fra EU-kommisjonen viser at konkurranseutsettingen koster Norge 16 milliarder kroner i året.

Kostnadene tidoblet

Det er en rekke kostnader knyttet til EØS-avtalen. Den største posten er de såkalte EØS-midlene, som skal gå til utviklings- og utjevningstiltak i Øst-Europa. Norge betaler 2,8 milliarder årlig. Deltagelsen i EUs programmer og byråer koster Norge 1,7 milliarder kroner hvert år. Vi betaler årlig rundt 100 millioner til overvåkingsorganet ESA og EFTA-domstolen. Totalt koster EØS-avtalen 4,6 milliarder. Kostnadene er tidoblet i forhold til da EØS-avtalen ble inngått i 1992.

Du finner 15 eksempler til i VETT nr 1 2012, *Hva er galt med EØS?*

Av Morten Harper

morten.harper@neitileu.no

Nytt gratis hefte. Er du abonnent på Vett har du fått heftet som vedlegg til Standpunkt. Du kan også laste ned heftet gratis fra neitileu.no eller ta kontakt for å bli gratis abonnent på Vett-heftene.

UOVERSTIGELIG EURO-KRISE SKAPER MASSEARBEIDSLØSHET BLANT UNGDOM:

Europas tapte generasjon?

I EU er over 5 millioner ungdommer mellom 16 og 24 år arbeidsledige. Til sammen utgjør de nesten 25 % av EUs unge arbeidstakere, og de stiller klart svakere enn sine eldre medborgere i kampen om jobbene.

Det er den såkalte NEET-ungdommen (not in employment, education, or training), altså de som verken er i arbeid, utdanning eller noen form for opplæring eller praksis. Ungdomsledigheten er nå så høy og utsiktene for framtida så mørke at det snakkes om en tappt generasjon i Europa.

FNs særorganisasjon for arbeidslivet, ILO, kom nylig med en rapport som setter fokus på problemet med ungdomsledighet (World of Work Report 2011: Making markets work for jobs): «Høy arbeidsledighet blant ungdom kan ha svært negative konsekvenser. Ungdom mister troen på seg selv og jo lenger de er uten arbeid, jo vanskeligere er det å komme i arbeid. De blir dermed utsatt for høy grad av økonomisk usikkerhet», heter det i *ILO Kort fortalt*, utgitt av FN-sambandet 2012. Men mangel på jobb fører ikke bare til uteblivelse av inntekt og utestengelse fra boligmarkedet, det går på helsa løs. Det er også et stort samfunnsmessig problem, da det er «en risiko for at de blir gående på offentlige stønader og blir en utgift for samfunnet i stedet for å bidra til inntekter».

I økonomiske krisetider ser vi dessuten at høyere utdanning ikke lenger beskytter mot ledighet, og det er en økende tendens til at nyutdannede søreuropeere søker nordover, eller reiser til tidligere koloniland, på leting etter arbeid.

Ingen penger til tiltak

Også EU har uttrykt bekymring for ungdommen.

– Vi kan ikke godta at nesten 1/4 av Europas unge er arbeidsledige, sa Jose Manuel Barroso, president i Kommisjonen, på EU-toppmøtet 30. januar.

Barosso krever nasjonale planer og tiltak for å bekjempe ungdomsledigheten. Det er vel og bra, men det koster penger.

Demonstrerer mot kutt. Studenter i Madrid demonstrerte mot regjeringens kuttplaner 21. februar. EU-landene har ingenting å stille opp med mot den sterkt økende ungdomsledigheten.

FOTO: ADOLFO INDIGNADO CUARTERO

EU har, gjennom både traktatfesting av markedsliberalisme i Lisbotraktaten og spesielt i forbindelse med den nye finanspakten, kastret medlemslandene ved å frata dem muligheten til å drive en ekspansiv økonomisk politikk. Offentlige tiltak rettet spesielt mot ungdom, i ei tid der det trengs som mest, vil for de fleste EU-land være ulovlige.

Sosial dumping

Når arbeidsledigheten er høy og det er stor kamp om arbeidsplassene, er faren for sosial dumping størst. I etableringsfasen på arbeidsmarkedet presses ungdom ofte til å ta på seg midlertidige jobber, samt til å fire på lønns- og arbeidsvilkår, nettopp for å få en fot innenfor. EU-toppene jobber stadig for å øke mobiliteten i arbeidsmarkedet, spesielt blant ungdom uten arbeidserfaring. Men i konkurranse med andre arbeidstakere, uten oppbakking fra fagforeninger, kanskje uten et sosialt nettverk, nødvendige språkkunnskaper og uten å

kjenne et annet lands systemer, er det fort gjort å bli utnyttet av useriøse arbeidsgivere. Dessuten kan det være utrygt å forlate familien, i en situasjon der offentlige velferdsordninger bygges ned.

Selv arbeidsminister Hanne Bjurstrøm uttalte tidligere i år at blakke innvandrere på jobbjakt bør reise hjem.

– Hvis det ikke er arbeid, så er det ikke arbeid. Søreuropeere som mislykkes i jobbjakten i Norge bør heller reise hjem, sa arbeidsminister Hanne Bjurstrøm til BT 22. januar.

– Vi er en del av det frie europeiske arbeidsmarkedet. Det betyr at folk fritt kan reise rundt og søke jobber. Men hvis det ikke er jobber, så har vi som stat ikke noen forpliktelser ut over å sørge for at de [arbeidssøkerne fra EU, red. mrk.] ikke lider akutt nød. Da er det etter mitt syn bedre at de er i sitt hjemmemiljø fremfor å gå for lut og kaldt vann i Norge, sa Bjurstrøm.

Til tross for at det i Norge totalt sett er mangel på arbeids-

kraft, ser ikke Bjurstrøm noen grunn til å legge bedre til rette for utenlandske jobbsøkere. Da er det kanskje ingen god idé å presse ungdom til å bryte opp fra sine lokalmiljø for å reise rundt i Europa og søke jobb på lykke og fromme.

Må ha arbeidsmarkedstiltak

I begynnelsen av februar var Sigbjørn Johnsen på besøk i Portugal og Spania, og ba de kriserammede eurolandene prioritere arbeidsmarkedstiltak for unge selv når de kutter kraftig på sine statsbudsjetter.

– Det viktigste budskapet jeg vil ha med meg er at selv når det er trange tider er det utrolig viktig å ha en aktiv og god arbeidsmarkedspolitik, sa han til DN 3. februar.

EU har innskrenket det økonomiske handlingsrommet Johnsen mener er så viktig, og i Hellas har de gått så langt som å kreve en grunnlovsendring som forplikter landet til alltid å prioritere nedbetaling av gjeld (Klassekampen 22.2.) Det er vanskelig å forstå hvordan de

hardest rammede landene da skal greie å holde hjulene i gang og få folk i arbeid. Når norske politikere, med Stoltenberg og Johnsen i spissen, til stadighet understreker viktigheten av en aktiv og selvstendig økonomisk politikk, står det i motsetning til å innskrenke andre lands muligheter. Gjennom lån til det internasjonale pengefondet bidrar Norge til de uopnåelige kravene som stilles til kriserammede land, og til å øke gjeldsbyrden deres. I stedet for å spekulere i gjeld kunne Norge heller bruke pengene til investeringer i arbeidsmarkedstiltak og programmer for ungdom og andre arbeidssøkere. Fortrinnsvis i deres eget hjemland, for det er som regel førstevalget for de fleste, men også her i Norge. På den måten kan vi bidra til varige forbedringer for hver enkelt arbeidstaker og for arbeidsmarkedet i sin helhet. Europas ungdomsgenerasjon er ennå ikke tappt.

Av Marte Gustad Iversen
marte@umeu.no

MANGE NYVERVEDE, MEN EN TILBAKEGANG PÅ 574 MEDLEMMER:

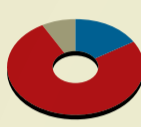

Sjekk statistikken for

Til tross for at en ny EU-avstemning virker svært langt borte klarte Nei til EU å verve hele 2 654 nye medlemmer i 2011. Det er et veldig godt vervetall. Samlet medlemstall gikk likevel litt tilbake, fra 29 098 i 2010 til 28 525 i fjor.

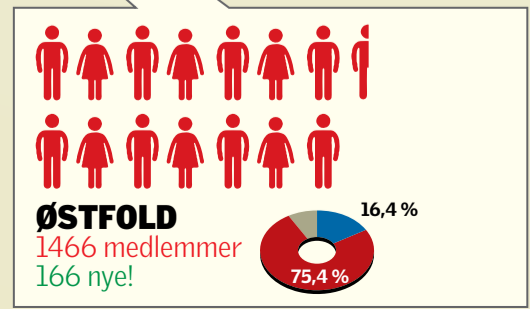
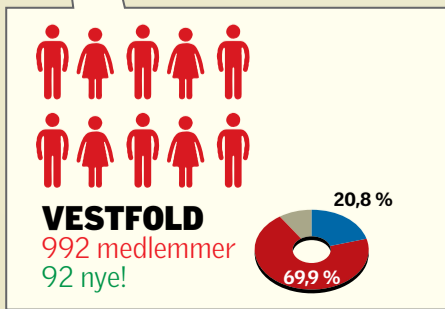
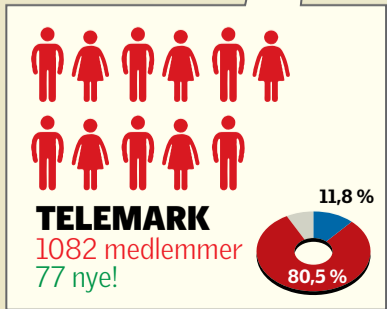
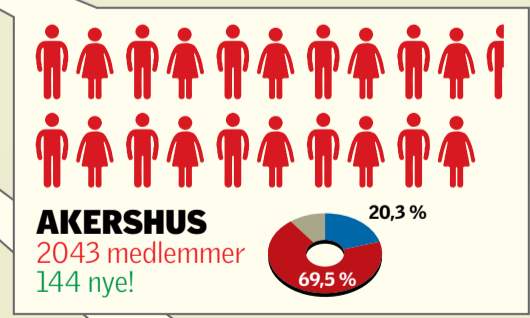
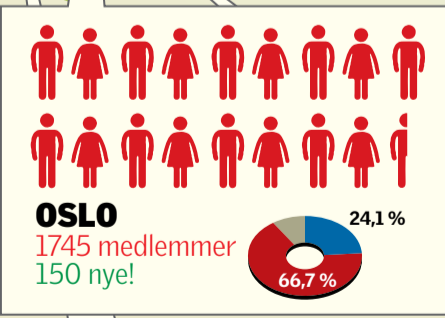
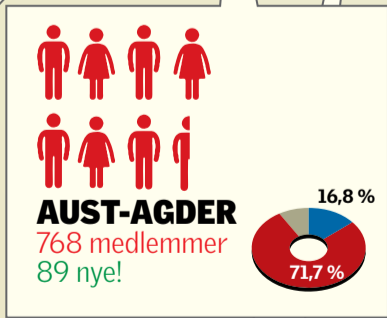
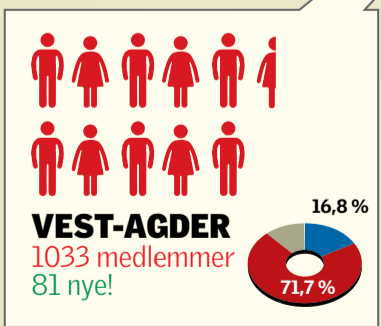
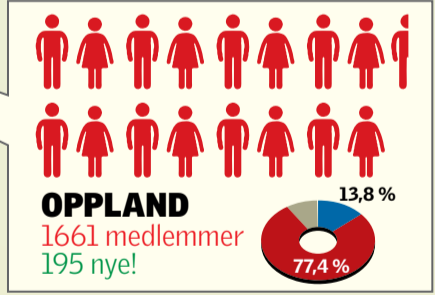
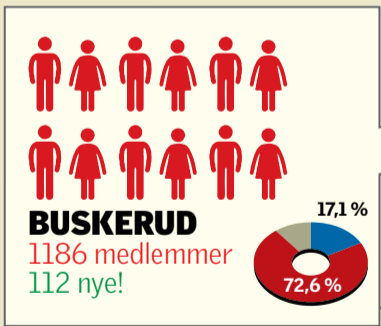
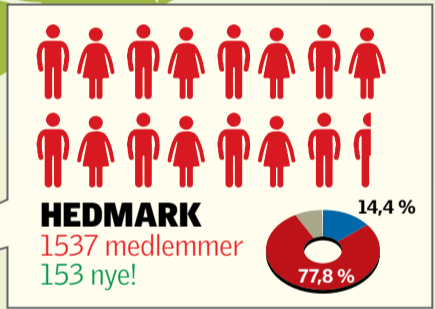
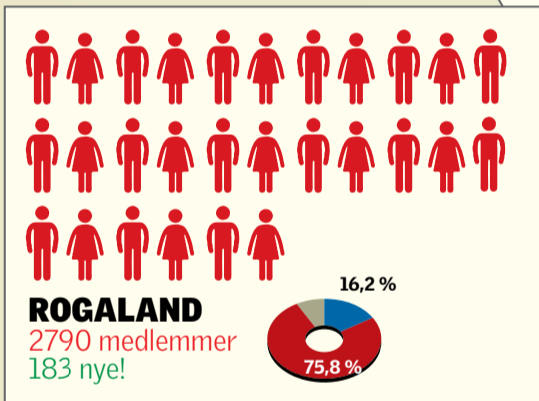
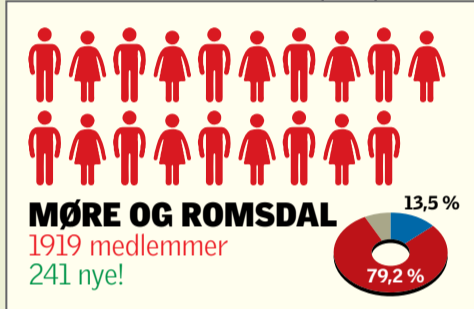
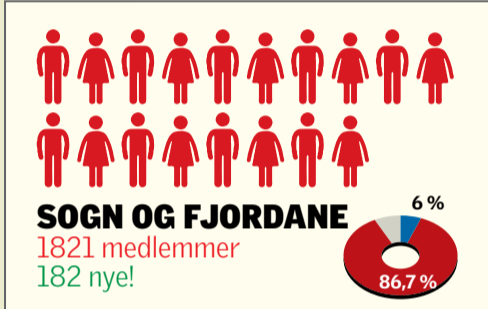
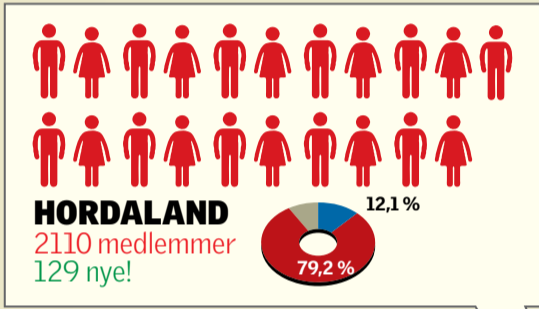
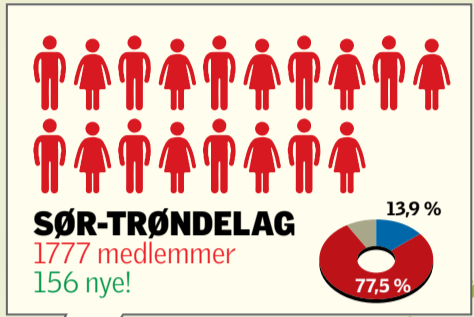
Vi har vervet **2 654** nye medlemmer i 2011.

Samlet medlemstall **28 525** i 2011.

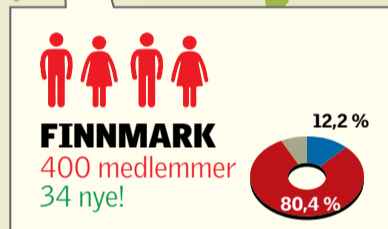
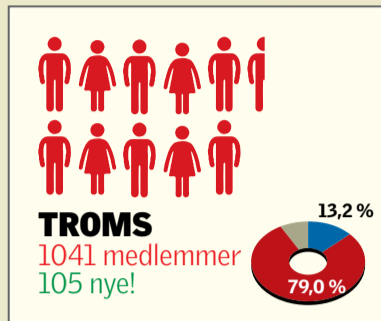
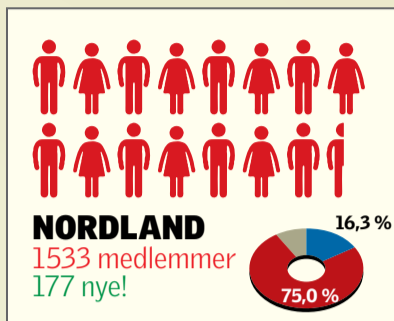
 = 100 medlemmer
 = 50 medlemmer

 Ja til EU
 Nei til EU

Fylkesvise meningsmålinger fra fjerde kvartal 2011. Kilde: Sentio AS

ditt fylke!

**Bruk
verve-
kortet vi
har lagt
ved!**

■ **Vi trenger mange** nye medlemmer i 2012 for å kunne holde oppe aktivitetsnivået og sikre beredskapen. Bruk vervekortet du også.

Det er flere av dere som har mottatt Standpunkt som fortsatt ikke har betalt medlemskontingenten. Giroen er sendt over til dere alle. Vi blir veldig glade om dere betaler.

Vedlagt dette standpunktnummeret ligger et vervekort. Hvis hvert enkelt medlem vervet en venn, ville vi nærmest ha doblet medlemstallet. Det ville vært flott, og virkelig vist styrken vår. Vi har jo folket i ryggen, men erkjenner samtidig at fordobling av

medlemstallet er vel optimistisk. Men vi tror at de fleste av oss er enige i at Nei til EU er en av de viktigste politiske organisasjonene som finnes i Norge. Derfor tror vi mange av Nei til EUs medlemmer og Standpunkts lesere vil kunne verve enn venn, og sikret at Nei til EU fortsatt skal være en folkebevegelse.

Det er fortsatt sterket krefter som ønsker at Norge skal være enda tettere tilknyttet EU. Akkurat nå sitter de på gjerdet, og venter på bedre tider. Dette skal vi møte med et kvinne- og mannssterkt NEI. Derfor, hjelp oss å fortsatt bidra til at Nei til EU er sterk og betydningsfull. Verv en venn!

KORT OG GODT

Vellykket, mot alle odds

■ **Troms Nei til EU** arrangerte konferanse i Tromsø 11. februar om Europameldingen og Norges forhold til EU. Dagen før meldte to av tre innledere om at de var syke og ikke kunne komme.

– Vi stod en stund i fare for å måtte avlyse konferansen, men heldigvis var professor Peter Ørebeck ved Universitetet i Tromsø sporty nok til å stille opp på noen timers varsel. I tillegg holdt Kim André Åsheim, fra *For velferdsstaten*, sitt innlegg. Til tross for innlederproblemer ble konferansen vellykket, og

Samholdsnorge mot markedsnorge

mange av de 35 deltakerne ga uttrykk for tilfredshet med konferansen og understreket at den hadde vært både lærerik og nyttig, sier Tore Ruud, leder av Troms Nei til EU, som også ble intervjuet av studentavisa Utopia (se faksimile).

Feiret meningsmålinger

■ **Historisk gode** meningsmålinger gir grunn til feiring. Det mener i alle fall Nærøy Nei til EU. – Vi markerte siste gallup

som var på 79,8 prosent nei med en god førjulsmiddag på Kolvereid Hotell fredag 16. desember. Det var styret og dugnadsgjengen i lokallaget som var samlet. Vi hadde en trivelig kveld med god mat og flott diskusjon, sier Guri Sagvik.

På bildet ser vi Kåre Aakre, Stian Aakre, Edvard Nakling, Aud Nakling, Joar Svarthe, Guri Sagvik og Ingebjørg Eidshaug.

Konferanse i Akershus

■ **Akershus Nei til EU** arrangerte EØS-konferanse 11. februar sammen med Akershus Sp og Akershus SV. Etter innledninger ved Hilde L. Nylén, Julie Lødrup og Helene Bank var det paneldebatt. Deltakerne var Christian Fjellstad, Europabevegelsen, Jan Olav Andersen, Alternativutredningen, Roy Pedersen, LO i Oslo og Anne Beathe Tvinnereim, statssekretær i Kommunal- og regionaldepartementet. Temaet for debatten

var «EØS og demokratiet». Alle deltakerne understreket at EØS-avtalen utfordrer demokratiet. Jan Olav Andersen understreket at EØS avtalen har etablert et tilknytningsforhold som få så rekkevidden av i 1992.

Ta tjenestene tilbake

■ «**Ta tjenestene tilbake**» hadde Helene Bank fra *For velferdsstaten* som tittel på sitt foredrag på EØS-konferansen i Akershus 11. februar.

– Det er et betydelig handlingsrom innenfor EØS-avtalen som kommuner ikke benytter

seg av når de skal organisere kommunale tjenester. I stedet for å sette tjenestene ut på anbud med alle de ekstra kostnadene dette medfører, ville det i mange tilfeller være billigere hvis kommunene drev tjenestene selv.

Bestill flott Groven-plakat!

■ **Nå kan du** bestille en flott plakat av Rolf Grovens nyeste politiske maleri. Maleriet ble avduket på Nei til EUs landsmøte 2011. Plakaten er 50x70 cm stor og du kan ta en nærmere kikk på bildet på www.flickr.com/photos/neitileu/6333558123/

■ Medlemspris er 200 kr. innen 31. mars.

■ Ord. pris er 300 kr.

■ 30 eksklusive plakater signert av maleren selges for kun 600 kr.

Bestill i dag på 22 17 90 20 eller neitileu@neitileu.no

Fraflytting og tilslutning

Aldri før har nei-sida stått sterkere her til lands. Men det er én ting vi som er motstandere av norsk tilslutning til EU like gjerne kan ha klart for oss: Det blir vanskeligere å vinne neste gang.

Det finnes grovt sett – og meget forenklet – to typer folk: De uhelbredelige optimistene og de uhelbredelige pessimistene. For å illustrere med et ikke helt tilfeldig valgt eksempel: To brødre har sesongkort på Lerkendal stadion. Gjennom sesongen møtes de på tribunen for å se sitt kjære Rosenborg møte lag fra andre deler av landet. Den ene tror alltid RBK vinner. Den andre har en uggen følelse i magen ved hver kampstart og frykter 0-0, i verste fall tap. Dersom RBK leder ved pause er førstemann mer enn sikker på seier; spørsmålet er bare hvor stor triumf blir. Tror han. Men kampen er ikke over før dommeren blåser i fløyta, og førstnevnte ender ofte opp både overrasket og skuffet. Sistnevnte blir sjeldent skuffet ettersom han har vært forberedt og innstilt på poengtap. Vedkommende benekter at han er pessimist, og omtaler seg konsekvent som «nøktern realist». En real opptur venter de gangene hjemmelaget spiller bra, og tar hjem tre poeng.

For å overføre denne lille lignelsen til EU-kampen: Nei-sida «leder ved pause». Det er opptil flere EU-motstandere som i disse dager, med 80 % nei på målingene, svever nokså høyt over vannene og knapt ser hvordan EU skal komme på banen igjen her på berget. Det finnes folk som nærmest har avlyst kampen. De største optimistene tror nærmest seieren er i boks. Men kampen er ikke over – den har faktisk ikke begynt. Slik reflekterer de som av natur er «festbrems» og «nøkterne realister».

Jeg tilhører sistnevnte kategori og har en følelse av at før eller siden kan stemninga snu og en ny EU-kamp være like rundt hjørnet. Da kan ja-sida krumme nakken og med det som i 1994 (den gang om nei-sida) ble kalt «underdogens diabolske styrke», plukke poeng på meningsmålingene. Min påstand er at av de mange utfordringene nei-sida vil stå overfor i en ny EU-kamp, er demografien – altså befolkningssammensetningen – blant de største.

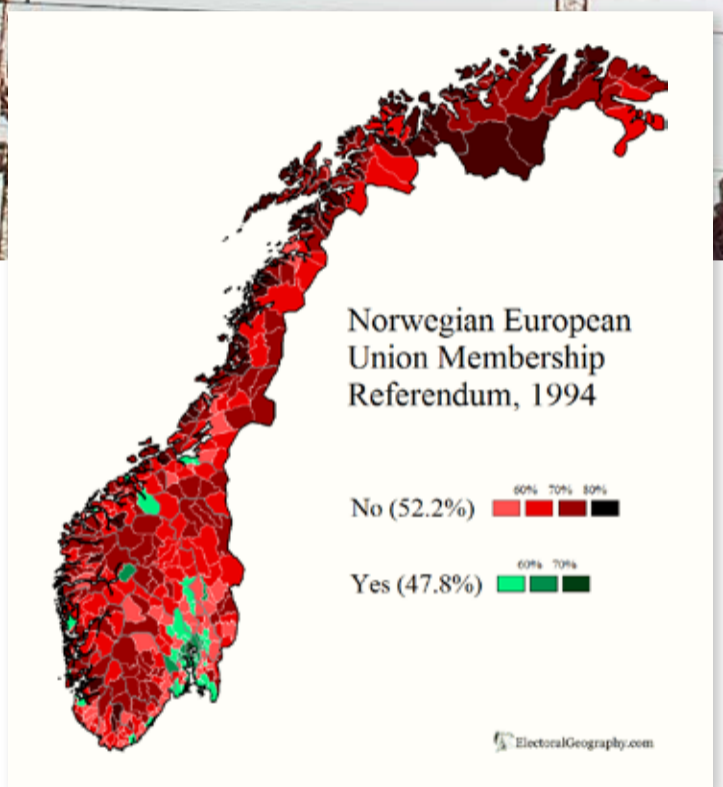
Tallenes tale

Opptil flere partier har som uttalt ambisjon å snu flyttestrømmene, skape «bolyst» og god stemning i hele landet. Regjeringen skriver i sin politiske plattform (Soria Moria 2) at den «vil opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret for å videreføre og videreutvikle det mangfoldet i historie, kultur og ressurser som ligger i dette og arbeide aktivt for å motvirke ytterligere sentralisering». Det heter videre at regjeringen «vil videreføre sitt distriktpolitiske løft for å styrke den lokale og regionale vekstkraften i områder med lav økonomisk vekst, lang avstand til større markeder, ensidig næringsstruktur og stagnasjon eller nedgang i folketallet». Det er prisverdig og viktig med den slags mål og ambisjoner, og man kan saktens håpe at det lykkes. Men tross fagre ord er megatrenden på alle nivåer – globalt, nasjonalt, regionalt og lokalt – sentralisering.

Statistisk Sentralbyrå definerer begrepet «sentralitet» slik: «En kommunes beliggenhet

i forhold til tettsteder av ulik størrelse.» Det er fire hovednivåer: Sentralitet 3: En kommune som har funksjoner som landsdelscenter eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 75 minutters reisetid med personbil (90 minutter for Oslo) fra et landsdelscenter. Sentralitet 2: En kommune med et tettsted med minst 15.000 innbyggere eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 60 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum. Sentralitet 1: En kommune som omfatter tettsted med mellom 5.000 og 15.000 innbyggere eller dens befolkningstygdepunkt ligger innenfor 45 minutters reisetid fra et slikt tettsteds sentrum. Sentralitet 0: En kommune har sentralitet 0 når den ikke oppfyller noen av disse kriteriene. Gjett hvor ja-siden sto sterkst, og fikk høyest oppslutning i 1994? Og samtidig hvor man den gang fant nei-sidens bastioner. Ja, du gjettet riktig.

Norges befolkning øker for tida i et høyt tempo, og ifølge SSB vil Norge faktisk runde fem millioner innbyggere mandag 19. mars 2012. Så sent som i 2008 skrev de at «folketallet vil passere 5 millioner i 2020». Hvert år øker Norges befolkning med omlag 65.000 mennesker, den høyeste folkeveksten som noen sinne er registrert. Av dette skyldes omlag 30 % «fødselsoverskudd», mens 70 % kommer fra det fagfolkene kaller «innflyttingsoverskudd fra utlandet». Omfanget av innenlandsk flytting har også vært stort de siste årene, i 2010 rekordhøyt

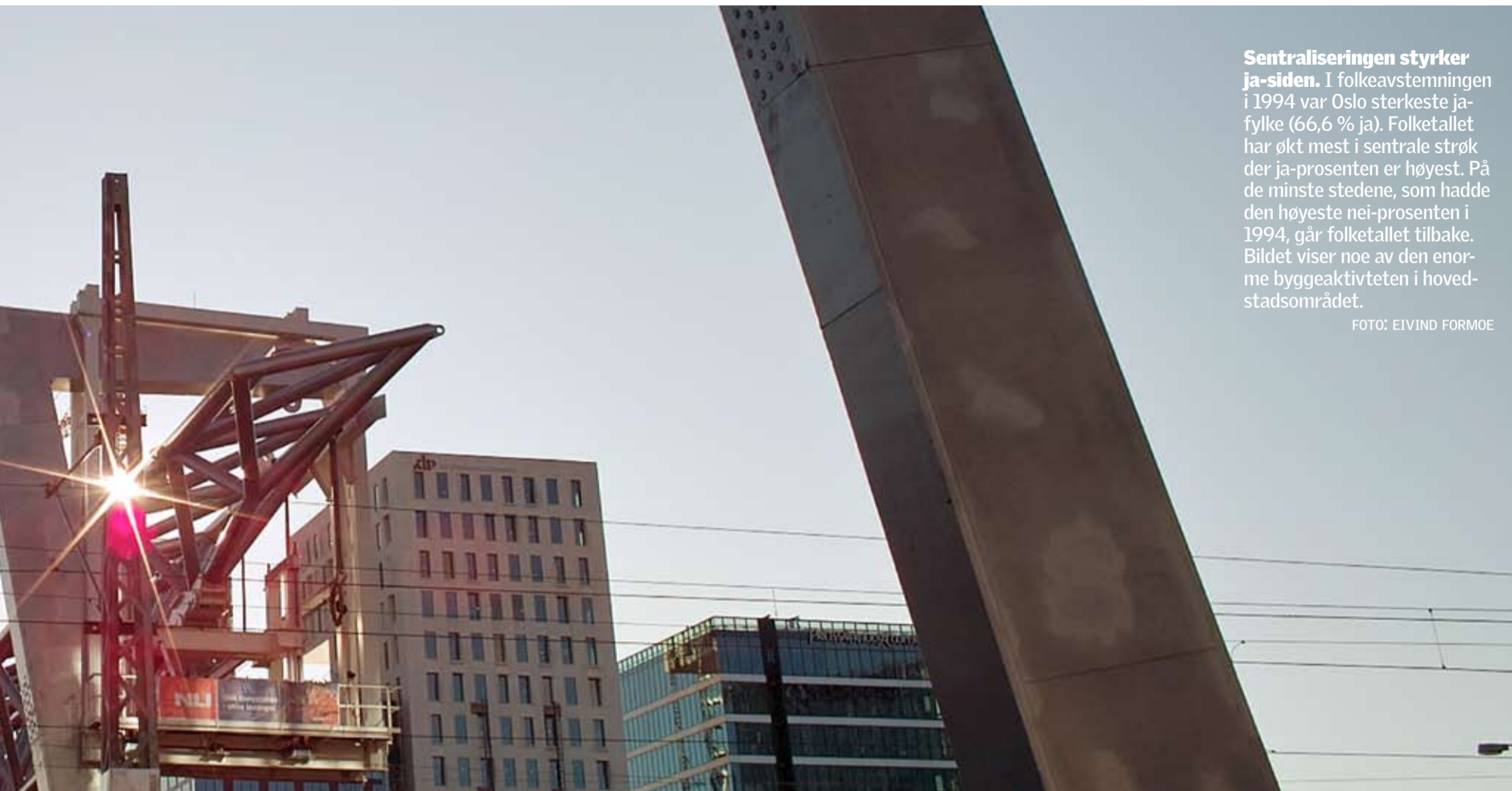

med 215.000 flyttinger over kommunegrensene. Det er ingen overdrivelse å påstå at flyttestrømmen og veksten i hovedsak går til sentrale strøk. I årene som kommer forventer SSB at antallet mennesker vil øke i samtlige fylker. I Nord-Norge opplever særlig steder som landsdelscenteret Tromsø og fylkessenteret Bodø samt Alta og Hammerfest betydelig befolkningsvekst. Fra 2006 til 2010 var det befolkningsvekst i alle fylker, riktignok temmelig beskjeden i Sogn og Fjordane, Nordland og Finnmark. Til tross for dette forskyves befolkningen i retning folkerike områder, større byer og det SSB kaller «Sentralitet 3-områder». Det framgår av en artikkel i tidskriftet Økonomiske Analyser nr. 4/2011, «Befolkningsframskriving 2011-2040: Regionale forutsetninger og resultater» av Inger Texmon og Helge Brunborg, at SSBs hovedkonklusjon er at «selv med rask befolkningsvekst i landet som helhet, vil det bli nedgang i folketallet i én av fire kommuner de nærmeste årene».

Der ingen skulle tru at nokon kunne stemme ja
Få, om noen av oss som hadde

gleden av å delta aktivt i debattene om EU før folkeavstemningen i 1994, har glemt de påfallende og nesten overtydelige geografiske forskjellene. Selv var jeg mest aktiv i Sør-Trøndelag og særlig min hjemby, Trondheim. Men jeg hadde også gleden av å diskutere EU i trønderske fjellbygder og små lokalsamfunn langs kysten nord i landet, samt på skoler vest i Oslo og Tønsberg Handelsgymnas. De ulike tilnærmingene til EU-prosjektet var simpelthen umulig å overse. Fra stor forståelse for vårt nei det ene stedet til den reneste hånlatte et annet. Holdningen var i stor grad preget av hvor i landet man bodde.

Skolevalgene i 1994 ble gjennomført på en gøyalt måte: To stykker på hvert lag i et panel foran hundrevis av elever. Jeg reiste rundt fra skole til skole for AUF sammen med en veldig flink jente fra Natur & Ungdom, og møtte ofte «JAUFere» side om side med Unge Høyre-folk. Jeg trivdes godt med mitt selskap, for å si det slik. Totalt sett ble valget ved de videregående skolene en stor triumf for nei-sida. I de landsomfattende skolevalgene stemte 60,5 % av alle elever mellom 16 og 19 år nei til

Sentraliseringen styrker ja-siden. I folkeavstemningen i 1994 var Oslo sterkeste ja-fylke (66,6 % ja). Folketallet har økt mest i sentrale strøk der ja-prosenten er høyest. På de minste stedene, som hadde den høyeste nei-prosenten i 1994, går folketallet tilbake. Bildet viser noe av den enorme byggeaktiviteten i hovedstadsområdet.

FOTO: EIVIND FORMOE

EU, mens 39,5 % stemte ja. Det var ja-flertall kun i tre fylker ved Oslofjorden: Oslo, Akershus og Østfold. Hovedstaden var sterkeste ja-fylke med 59 % ja. I elevenes sterkeste nei-fylke, Finnmark, stemte 81 % mot innlemmelse i EU. Forståelig nok. I «voksenvalget» noen uker senere var de samme fylkene nr. 1-fylke for henholdsvis ja- og nei-siden. Mønsteret var med andre ord identisk: i folkeavstemningen var Oslo sterkeste ja-fylke (66,6 % ja), mens Finnmark helt i nord var sterkeste nei-fylke (74,5 % nei).

Det var forøvrig ikke bare i Norge det var EU-kamp høsten 1994. Også i Sverige og Finland var det folkeavstemninger. De endte med seier for ja-sida begge steder. Et slående trekk er at mønsteret gikk igjen i alle tre land: Ja-flertall i sentrale strøk – og sterkere EU-motstand jo lengre unna hovedstaden man kom. I vår folkeavstemning 28. november 1994 var den sterkeste kommune Bærum. Der stemte 75,2 % – tre av fire velgere – for innlemmelse i EU. Ja-sidas sterkeste valgkretser fant man i Oslo: Holmenkollen (85,6 % ja), Ullern (82,4 % ja) og Bygdøy (81,6 % ja). De tre sterkeste nei-kommunene var Flakstad i Lofoten (93,7 % nei), Bø i Vesterålen (89 % nei) og Røst (88,9 % nei).

Man kan saktens gjøre seg morsom på ja-sidas bekostning med hensyn til ja- og nei-sidas sterkeste kretser og kommuner fra 1994. Dagen etter folkeavstemninga skrev NTB følgende: «Ingen andre valgkretser eller kommuner i landet kan måle seg med den begeistring Holmenkollens 3.998 stemmeberettigede føler for Den europeiske union. Bare 14,9 % av de fremmøtte stemte Nei til

Min påstand er at av de mange utfordringene nei-sida vil stå overfor i en ny EU-kamp, er demografien – altså befolkningssammensetningen – blant de største.

EU. Men så er også den nyopprettede Holmenkollen krets ansett for å være best i Oslo vest. Det er her de mest prominente adressene på hovedstadens statusbarometer befinner seg, kanskje med unntak for Bygdøy.»

Da 75 % av innbyggerne i Bærum stemte ja til EU i 1994, bodde 94.098 mennesker i kommunen. Ved inngangen til 2010 bodde 108.144 der, og 1. januar 2011 var tallet økt til 112.789. (I parentes bør for ordens skyld nevnes at Bærum i år 2000 faktisk mistet 145 innbyggere, og sammen med Andøy i Nordland det året var den kommunen som gikk mest tilbake i folketall. Men ellers peker pila jevnt oppover.) Da Flakstad stemte nei til EU i 1994, bodde 1.628 mennesker i kommunen. I dag er tallet 1.369, selv om SSBs framskrivning riktignok anslår at innbyggertallet ville øke med 20 mennesker i fjor.

Akershus var det neste sterkeste ja-fylket i 1994, med 63,8 % ja og 36,2 % nei. Fram til 2030 anslår SSB at befolkningsveksten i Akershus blir hele 31 %. Ved inngangen til 2011 bodde 545.653 innbyggere i Akershus, mens det om to tiår altså forventes 714.376 innbyggere. Størst absolutt befolkningsvekst med hensyn til nye innbyggere vil være i Bærum med 24.000 nye innbyggere. I det sterkeste nei-fylket, Finnmark, bodde 76.629 mennesker noen uker etter folkeavstemninga (1. januar 1995). Ved inngangen til 2012 var tallet redusert til 73.839.

Disse tallene henger sammen med EU-spørsmålet på en måte som nesten kan ta nattesøvn selv fra de mest uhelbredelige optimister.

Lite innsiktsfulle egoister på Røst?

Noen påstår at EU-motstand er egoisme, mens EU er pur solidaritet. Følgelig er logikken at folk i forblåste utkantkommuner i nord er egoister, mens folk på Ullern er langt mer solidarisk anlagt. Vel, vel. Da en meningsmåling i februar 2003 viste nei-flertall i Bergen by, uttalte den hyppig siterte og notorisk EU-positive professor og Ap-medlem Frank Aarebrot til VG at «Bergen er blitt en by av gamle, redde mennesker» (!).

Han fikk svar på tiltale fra Odd Rambøl, tidligere leder i Bergen Ap og forhenværende styremedlem i Nei til EU. I en artikkel i Bergensavisen (BA), kalt «Spennende 'vitenskap' om bergenserne og EU?», konstaterte Rambøl syrlig: «Når en valgforsker uttaler seg om hva som påvirker folks meninger i politiske spørsmål vil de fleste anta at dette er basert på vitenskapelige undersøkelser.» Han fulgte opp med å undre seg offentlig: «Det må være tillatt å undre seg over hvilke epokegjørende undersøkelser man har foretatt ved Institutt for sammenlignende politikk ved Universitetet i Bergen, når en av dets professorer kan komme med slike bombastiske utsagn.» (Noen av oss tenker vel det

samme hver gang ARENA-sjef Eriksen synser om EU...)

I samme åndedrag hadde den hardtslående EU-motstanderen to år tidligere tatt for seg BA-redaktør Olav Terje Bergo i Bergensavisen, som i en lederartikkel om EU i mai 2001 spurte «når brister demningen som blokkerer for bred folkelig innsikt i hva som er det beste for Norge?», altså ja til EU. En provosert Rambøl stilte følgende retoriske spørsmål tilbake: «Hvor i landet finner vi så disse, ifølge redaktør Bergo, så innsiktsfulle personer som forstår hva som er til beste for Norge?» Han ga svaret selv: «De sterkeste konsentrasjonene finner man i Holmenkollåsen, Ullernåsen og på Bygdøy i Oslo. I Bergen på Paradis og Hop, i Trondheim på Øvre Singsaker (Flettfridland). Dette er valgdistrikter hvor ja-siden får 80 % av stemmene, det samme gjør for øvrig Høyre pluss Frp ved valgene. Her finner man altså, ifølge Bergo, spesielt mange innsiktsfulle personer som forstår 'hva som er det beste for Norge'. Mens i resten av landet, fra Telemark til Finnmark – pluss de to innlandsfylkene – er det nei-flertall. Der er det altså et flertall av mindre innsiktsfulle personer.» Godt tenkt og vel skrevet.

Blitt sånn eller født sånn?

I sin kontroversielle TV-serie «Hjernevask», tok den stadig mindre morsomme Harald Eia for seg forskning og forskere, ofte med utgangspunkt i hvorvidt folks egenskaper er resultat av læring og sosialisering eller er medfødt. Han ga i ettertid ut en bok med tittelen *Født sånn eller blitt sånn?* Det samme spørsmålet kan stilles til folks holdning til EU og stemmegivningen i 1994 – og dermed til

en kommende EU-avstemning. Er folk i Holmenkollen A) overbeviste ja-folk fra fødselen av, eller B) blir de sosialisert inn i rollen som EU-tilhengere etterhvert? Dersom svaret er B), gir det grunn til ettertanke. Det er grunn til å anta at folk flest stemmer etter avveining mellom egeninteresse og fellesinteresser, og at så vel partivalg som EU-holdning for mange til syvende og sist handler om det de antar er i deres egen interesse. Det gjelder trolig over hele landet. Blant treåringer i Bærum og Flakstad er det nok ingen klar overvekt for ja eller nei, men det skjer noe etterhvert. Man «blir sånn» og fødes neppe som EU-tilhenger eller motstander. Jo flere som bor i sentrale strøk, jo flere kan «bli sånn» at man ønsker EU-medlemskap. Dersom ikke nei-sida gjør jobben sin er da resultatet gitt.

De sterke demografiske trendene – sentraliseringen – gir med andre ord grunn til en viss bekymring for oss som ønsker et Norge med fortsatt handlefrihet utenfor EU. Risikerer vi at det blir her som i våre naboland i øst, der befolkningskonsentrasjon i sentrale strøk ganske enkelt avgjorde EU-kampene i 1994? I et slikt skrekksenario blir Oslofjord-området, store byer og befolkningsentra i sterk vekst nærmest i stand til å «melde Norge inn i EU». Noen av oss nøkterne realister føler en viss frykt for at fraflytting øker sannsynligheten for tilslutning til EU. Dette bør – om ikke annet – være en spore til intensivt skoleing og beredskap i forkant av neste EU-kamp. For den kommer.

Av Jo Stein Moen

MINNEORD:

Øystein Bentsen til minne

Øystein Øyulvstad Bentsen

(1948 – 2012) døde brått og uventa 16. januar. Han hadde sitt virke i den videregående skolen i Kristiansand i det meste av sitt yrkesaktive liv. Som lektor var han høyt verdsatt av sine kollegaer og sine elever. Det faget som betød mest for ham må ha vært historiefaget.

I forfjor ga han ut boka «Samhold og svik» som kaster lys over mørklagte hendelser i Sachsenhausen som førte til at tre norske fanger, tillitsmenn i leiren, ikke fikk anledning til å komme velberget hjem. Bakgrunnen for boka var det som hans egen far hadde opplevd i fangenskapet. Øystein la et stort arbeid i boka som vitner om faglig grundighet og omfattende stoffbearbeiding.

Det er ei bok som har fått stor oppmerksomhet og Øystein var etterspurt som foredragsholder over hele landet. Han var i gang med en aktiv pensjoniststilværelse som historiker og forfatter.

Øystein var rotfestet på venstresiden og hørte til SV. Alltid når viktige arrangementer ble avholdt på torget, være seg 1. mai eller aktuelle markeringer, var Øystein å finne der. Han hadde sine røtter i arbeiderklassen både ut fra sin bakgrunn og sin innstilling til både historia og samtida.

Det er gjennom arbeidet i Nei til EU, lokalt og i fylkestyret, jeg lærte Øystein å kjenne. Han var en kompromissløs motstander av det stormannsveldet som vi nok dessverre må si at EU er. Hans engasjement bygget på et ønske om en mer rettferdig og bærekraftig framtid.

Han var også en god familiefar og hans nærmeste sitter igjen med et dypt savn. Det er veldig trist at hans hjerte skulle slutte å slå så tidlig.

Vi har alle et minne om et godt og klokt menneske å ta vare på.

Av Ole Langeland
Vest-Agder Nei til EU

Av Nils T. Bjørke
Leiar i Noregs Bondelag

Landbruuket – utanfor og innanfor EØS

Heldigvis er ikkje vi norske bønder styrt av EUs felles landbrukspolitikk. Men EØS-avtala får stadig meir å seie for oss gjennom avtaler om handel og reglar for mat og veterinære saker.

Med knapt to månaders mellomrom la Kommissjonen og den norske regjeringa denne hausten fram forslag til ny landbrukspolitikk. Sjølv om Norges Bondelag gjerne skulle sett meir konkrete forslag til tiltak i landbruksmeldinga, er vi glade for at vi framleis har vår eigne norske landbrukspolitikk. Medan den nye landbruksmeldinga legg opp til ambisiøse mål for å auke matproduksjonen i takt med folkeauken, fryktar EU-bøndene at mindre matproduksjon vil bli resultatet av haustens endringsforslag til den felles landbrukspolitikken (CAP). Budsjettet skal frysast og pengane delast meir jamnt mellom aust og vest i EU, og då må nokon tape.

I Noreg er pengane eit forhandlingstema kvart år mellom staten og bøndene. Medan norske bønder kan jobbe direkte inn mot norske styresmakter for å prøve å betre stortingsmeldinga og sit rundt bordet i dei årlege forhandlingane, må EU-bøndene finne meir indirekte måtar å få sine synspunkt fram. Førebels har dei ikkje klart å samle seg om felles innspel mellom bønder aust og vest i EU. Vi norske bønder er heller ikkje alltid samde om kva som skal ha størst vekt i landbrukspolitikken, men det er likevel enklare å koordinere eitt lands bønder enn 27. Vi norske bønder kan framleis jobbe innanfor rammene av ein landbrukspolitikk som har som mål å brødfø eiga befolkning, og som er tilpassa dalar og fjell og flatbygder i vårt vidstrakte land.

Men det vil ikkje seie at landbruuket i Noreg er upåverka av EU og EØS. Då avtala vart inngått i si tid, var det ein klar føresetnad at landbruk og fisk skulle haldast utanfor den frie vareflyten. Dette var heilt avgjerande for oss bønder. Fri flyt av landbruksvarer ville bety at vi måtte konkurrere med mjølkebønder frå Nederland og sauebønder frå Frankrike, med svært ulike produktjonsforhold og kostnadsnivå.

Påverka av EØS

Men sjølv om vi lukkast med å halde landbruk og fisk utanfor den frie vareflyten i EØS-avtala, er likevel landbruuket påverka av EØS-avtala mellom anna gjennom artikkel 19 i EØS-avtala, som regulerer handel med landbruksvarer, og protokoll 3 til EØS-avtala, som regulerer handel med bearbeidde landbruksprodukt.

EØS-avtala slår fast at Noreg og EU skal møtast med jamne mellomrom for å vurdere vareflyten og sjå til at han skjer på gjensidig fordelaktig basis og innanfor dei respektive partane sin jordbrukspolitikk. Målet om meir handel med landbruksvarer mellom EU og Noreg har meir enn lukkast. Sidan EØS-avtala vart inngått er importen av landbruksvarer til Noreg meir enn dobla. Eksporten frå Noreg til EU har på den andre sida stått på staden kvil. Om dette kan kallast gjensidig fordelaktig, er tvilsamt. Ny avtale gjeld frå 1. januar i år og inneber mellom anna at den tollfrie importkvota med ost vert auka frå 4500 tonn til 7200 tonn. Dette tilsvarer mjølk frå 250 gjennomsnittlege bruk i Noreg. I tillegg kjem mellombelse kvoter på storfe (900 tonn), kylling (800 tonn) og gris (600 tonn) som vil inngå i ei eventuell ny WTO-avtale.

EØS-avtala, saman med den seinare inngåtte veterinæravtala, inneheld også økologiske produktionsreglar, reglar for matvarer og veterinære saker. Dette betyr at enkelte år har EØS-sakene innan landbruksområdet utgjort så mykje som 70 % av alle dei norske EØS-sakene. Mange av desse sakene er uproblematiske for Noreg og er ordningar eller standardar vi allereie har innført. Men enkelte reguleringar, som til dømes haldbardato for egg, er unødvendige og dårleg tilpassa norske forhold. Fordi salmonella er eit problem mange stader i EU, blir haldbardato sett tidlegare enn nødvendig for norske egg, som er salmonellafrie. Reglar for burhøns og merking av matvarer er andre døme på EØS-regulerte område.

Genmodifiserte organismar

Godkjenninga av genmodifiserte organismar er også i utgangspunktet regulert gjennom EØS, men takka vere vår eiga bioteknologilov kan vi unngå å ta inn produkt som norske bønder og samvirke og norske forbrukarar har sagt nei til. Det er opp til Noreg å bruke dette handlingsrommet.

Som andre sektorar ser vi altså at EU og EØS-avtala får stadig større påverknad på den norske kvardagen, også for oss bønder. Det er viktig at norske styresmakter har mot til å vere ein tøff forhandlar og om nødvendig seie nei til å inngå nye avtaler og innføre direktiv som ikkje tener norske interesser. Det er viktig at vi held på den breie neialliansen av ulike parti, fagrørslø og bønder, og støttar kvarandre i kampen mot uønskt påverknad frå EU og EØS i Noreg.

EØS-påverka. Då EØS-avtala vart inngått, var det ein føresetnad at landbruuket skulle haldast utanfor den frie vareflyten, men slik har det ikkje vorte. «Som andre sektorar ser vi altså at EU og EØS-avtala får stadig større påverknad på den norske kvardagen, også for oss bønder», skriv Nils T. Bjørke.

ILLUSTRASJONSFOTO: TINE

Gunnar Kollstad
Kommunist og medlem
av Lillehammer nei til EU

Evigvarende produkter og kapitalismen

På en brannstasjon i Chicago henger en lypære som har lyst siden 1880. I en låve på vestlandet henger en lypære som har lyst siden 1925. Tar man Audi-karosseri og Misubishi-understell får man en evigvarende bil. Alt som lages lages med innebygd slitasje for å holde de kapitalistiske hjulene i gang. Laget man alle varer uten innebygd slitasje kunne industriarbeiderne jobbe en time om dagen og spille gitar resten. En arbeidsdag på fire timer i trafikknæringen vil gi mindre ulykker, og bussjåførene kan spille poker på fritida. Det lages nok mat til å brødfø hele kloden, men mat brukes som politisk pressmiddel.

EU har grunnlovsfestet kapitalismen, og sekstimersdag har vært forsøkt i norsk helsevesen og fungerer utmerket. Dette krever fire skift, men dette er et praktisk problem og alle praktiske problemer kan løses. Deler av oljefondet kan brukes til dette. Dessuten har vi mye olje og trenger et sterkt forsvar. Men vi trenger ikke jagerfly for 80 milliarder. Underskuddet i kommunene er på 60 milliarder, så det holder med 20 milliarder til jagerfly. Vi har et godt etterretningsvesen men bør snarest ut av den latterlige EØS-avtalen, som forbyr rakfisk av norsk fjelløret. Kun dansk oppdrettsøret er tilatt. EU har grunnlovsfestet kapitalismen!

Uhøytidelig X-ord med lett EU-vri B

okpremier til tre heldige vinnere. Send inn!

Nr. 2-2012

■ Vi trekker tre korrekte svar, og vinnerne vil motta en bokpakke. Klipp ut kryssordet og send det til **Nei til EU, Storgata 32, 0184 Oslo**, eller skann det inn/fotografer kryssordet og send det til **standpunkt@neitileu.no**.

Navn:

Adresse:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		13
14						15			16				17
18			19		20		21				22		
23		24							25		26		27
28		29			30		31	32					
33	34		35	36			37				38	39	
40								41	42				
43			44		45			46		47	48	49	
	50			51		52	53		54				
55		56		57			59				60		
61					62			63		64		65	
66		67		68								69	70
71	72		73				74		75	76			77
78									79		80		

Vannrett:

- 1. Flue
- 7. Ja-side-egenskap
- 12. Skiskytermareritt
- 14. Gissel for Europrestisje
- 16. Streng lovgivning
- 18. Marionette for krigsindustrien
- 20. Sunt gjøremål
- 22. Glad
- 23. Roger Ruud
- 24. Institutt
- 25. I rekka
- 26. Anonym
- 27. Interesseorganisasjon
- 28. Eventyrmonster
- 30. Drett
- 31. Vandrer
- 33. Dagligvarekjede
- 35. Rett
- 37. Pre-royalt mellomnavn
- 40. Nei-navn
- 42. Rundt fru Luna
- 43. Radikal folkehelt
- 46. Raska på! (Fork.) (am.)
- 49. Tore Ruud
- 50. Ja-sidas motivasjon
- 51. Kroppsdel
- 54. Gl. Ord for kommune (nyn.)
- 55. Humorist
- 57. Oppløst stat
- 59. Skritt
- 60. Ensomt
- 61. Suksessforfatter
- 62. Moms (eng.)
- 63. Område i Tønsberg
- 65. Grunnstoff (fork.)
- 66. I rekka
- 67. Tråkle
- 68. Hovedstad i konfliktområde
- 69. Røyk
- 71. Kv.navn

- 73. Forening
- 74. Ta inn på forsprang
- 77. Øyne
- 78. Har blodfans
- 79. Adresse
- 80. Sa det franske folk i 2005

Loddrett:

- 1. Kommende nestleder i Nei-parti
- 2. Hovdyr
- 3. Slovensk skimerke
- 4. Trond Larsen
- 5. Fordums svensk stolthet
- 6. Mer katolske enn paven, i flg Trond Giske
- 7. Bokstav for undergrunnsbane
- 8. Fred
- 9. Esel
- 10. Feriested i urolig land
- 11. Rom
- 12. Stykke av Ibsen
- 13. Behring Breivik
- 15. En Skram
- 17. Ei
- 19. Europeisk toppklubb i fotball
- 21. Statsminister på EUs nåde
- 26. Am. Romfartsorg.
- 29. Revolusjonsplass
- 30. Stemme
- 32. Ole Jacobsen
- 34. Berømt parfymemerke
- 36. By med stort hjerte?
- 38. Hitlers elitetropper
- 39. Staten (sp.)
- 41. Fransk by
- 44. Utbredt fenomen i EU
- 45. Må kryssordløser være gode på

- 47. Vaskemaskinmerke
- 48. Folkets mann
- 52. Vekt
- 53. Hovedstad
- 55. Alene
- 56. Diktator
- 57. Ser man i hvitøyet
- 62. Dans
- 64. Sist på Maldivene

- 66. Spiss redskap
- 70. Treg
- 72. Tal
- 73. ... og vel
- 74. Dagsavis
- 75. Ja til vikarbyrådirektiv-parti
- 76. 3,14

Løsningen på kryssordet fra 1-2012

A	L	T	E	R	N	A	T	I	V	E	R	O	M
M	E	R	K	O	Z	Y	L	V	I	S	M	O	
A	R	O	T	T	E	L	S	A	S	R	E	N	N
D	O	I	E	A	B	A	K	K	E	E	T	A	T
E	K	K	O	R	B	R	L	V	V	S	A	L	I
U	S	A	R	Y	E	N	A	Å	J	O	K	K	E
S	E	E	M	A	N	A	N	L	E	G	G	I	L
M	N	E	T	A	V	D	E	B	T	A	L	N	
F	E	L	L	E	S	F	O	R	B	U	N	D	E
A	L	U	E	F	A	F	N	E	N	D	E	T	
R	O	Z	T	E	L	L	O	N	N	F	H	I	T
E	D	E	A	T	A	U	N	G	U	R	I	A	S
M	I	R	R	E	N	E	H	A	R	E	I	D	E
O	R	N	I	T	O	L	O	G	I	S	I	A	M

Vinnerne var:

- Svein Berntsen, 4513 Mandal
- Miriam Smedsland, 0165 Oslo
- Astrid Flor, 4640 Søgne

HISTORIEBOKPROSJEKTET:

Husker du et bilde?

I bildegruppas jakt på bilder til historieboken om EU-kampen, har vi spurt noen folk om det er et spesielt bilde de husker godt, eller om det er en begivenhet som de gjerne vil at det skal være bilde av i boken.

Per Kristian Dotterud

Generalsekretær i Nei til EU

– Dette er ikke særlig originalt. Men det bildet som har festet seg på netthinna er fakkeldemonstrasjonen på Youngstorget. Både selve bildet, som jeg husker godt, og som jeg har sett flere ganger senere, og opplevelsen av selv å være til stede. Jeg hadde en sterk opplevelse av å være en del av det store VI, og jeg kjennte på stoltheten av å forsvare det norske demokratiet som vi kjenner det, og vårt forsvar for viktigheten av den enkelte borgerens stemme. Og så husker jeg godt ankomsten til Anne Enger

Lahnstein etter at seieren var klar. Det er et godt minne jeg gjerne vil ha bildet av i boka.

Gerd Knutsen

Fylkesleder i Nei til EU i Oslo

– Valgnatten og feiringen av seieren 28. november 1994 i Spektrum i Oslo, vil jeg gjerne se igjen bilder av i boka. Det er gode minner. Det er jammen lenge siden jeg har sett noen bilder fra dette. Det kan være hyggelig og nyttig å minnes den seieren nå også, sånn midt oppe i kampen mot vikarbyrådirektivet.

Arne Byrkjeflot

Vara til styret i Nei til EU og leder av LO Trondheim

– Jeg husker kampanjeåpningen i Trondheim i 1994 med toget som gikk nedenfor Nidarosdomen, alt livet, musikken og Anne Enger Lahnsteins tale. Det håper jeg det blir bilder fra. Og da vi fikk Kristen Nygaard til å holde tale på LO Trondheims arrangement 1. mai 1993. Det var litt av et kupp, det! Både å få ham til Trondheim og det å få gjennom at han skulle være 1. mai-taler.

Har du bilder? Det håper vi du har! I løpet av 2012 må vi samle bilde-materiale til historieboka. Dette vil være helt unikt. Scannede bilder sendes bilder@neitileu.no. Husk ditt navn og telefonnummer – og litt forklaring rundt bildet: Hvor er det tatt, hvem er med, når ble det tatt, hvem er fotograf? Papirbilder sendes Nei til EU-kontoret, ved Eivind Formoe, eller kontakt Liv H. Lillegrundset på tlf. 76 95 26 73 og epost livlille@gmail.com. Mer informasjon om bok-prosjektet finner du her: http://www.neitileu.no/om_nei_til_eu/historiebokprosjektet

Av Kristine Mollø-Christensen

Flertall mot euroen på Island

En ny meningsmåling utført av analyseselskapet MMR vil et stort flertall av islendingene holde på kronen til fordel for euroen. 52 prosent ønsker å holde på kronen, og bare 28 prosent ønsker euro. Målingen ble gjennomført i perioden 12.-17. januar, melder Folkebevegelsen.dk.

KALENDER

For mer informasjon om arrangementene, se neitileu.no/hva_skjer

Mars

14. mars: Årsmøte i Oslo Nei til EU. Oslo Nei til EU inviterer alle medlemmer til årsmøte onsdag 14. mars kl. 18.00 på Håndverkeren konferansesenter.

17. mars: Nei til EUs landskonferanse: Umulige EØS – mulige løsninger. Nei til EUs landskonferanse er årets største temamøte, og arrangeres i år lørdag 17. mars kl. 09.30 – 16.30 på Litteraturhuset. Tema i år er EØS-avtalen og mulige alternativer. Mer informasjon finner du på neitileu.no.

18. mars: Nei til EUs Rådsmøte. Rådet til Nei til EU har møte to ganger i året, og er det høyeste organet mellom landsmøtene.

20. mars: Åpent møte i Nordstrand og Søndre Nordstrand Nei til EU. Lokallaget inviterer til årsmøte og politisk innledning kl. 19.00 på Lambertseter gård. Tale Marte Dæhlen fra prosjektet *Alternativer til dagens EØS-avtale* innleder om «EØS og demokrati – hvilke muligheter finnes?».

24. mars: Hedmark Nei til EU avholder årsmøte lørdag 24. mars kl. 11.00 på Central hotell, Elverum. Saker sendes til: hedmark@neitileu.no

April

14. april. Fylkesårsmøtet i Aust-Agder Nei til EU er lørdag 14. april på dagtid på Lillesand Rådhus. Thor Åge Christiansen fra Fellesforbundet holder politisk innledning.

20.-21. april. Bokprosjektet inviterer til historieseminar. Nei til EU står bak produksjonen av en faghistorisk bok om EU-motstanden i Norge fra 1960-tallet til 1995. Boka skal komme ut høsten 2013 og være Nei til EUs hovedbidrag i markeringen av 20-årsjubileet til nei-siden i 1994 og 200-årsjubileet for Grunnloven i 2014. Seminaret er en del av arbeidet med å lage boka.

Seinere

6.-7. oktober. Nei til EUs kvinnekonferanse i Oslo.

20. oktober. Nei til EUs rådsmøte.

9.-11. november. Landsmøtet i 2012 arrangeres på Hamar.

Endepunkt

«Den siden som forsøker seg med triks og slagord vil tape»

THORBJØRN JAGLAND, Dagbladet 12. mars 1994.

PÅ SISTE

Nye ungdommer i ledelsen. Her er Ungdom mot EUs sentralstyre, valgt på landsmøtet 22. januar. Foran fra venstre: Mathea Wasvik, Simen Knutsson og Espen Volden. Bak fra venstre er Vegard Østhagen, Frida Angell, Marte Gustad Iversen og Angelica Olsen.

FOTO: UMEU

UNGDOM MOT EUS LANDSMØTE 2012:

Ungdommen vil ha alternativer

20.-22. januar hadde Ungdom mot EU sitt 21. ordinære landsmøte. Ny ledelse ble valgt, og i det kommende året vil de spesielt arbeide med alternativer til EØS.

Marte Gustad Iversen ble gjenvalgt som leder, og får følge av Angelica Olsen som nestleder og Vegard Østhagen som generalsekretær. I tillegg ble også Frida Angell, Espen Volden, Simen Knutsson og Mathea Wasvik valgt inn i Ungdom mot EUs sentralstyre.

– Jeg gleder meg veldig til å jobbe med denne gjengen i året som kommer, de er flinke folk og jeg tror vi kommer til å arbeide godt sammen, sier nyvalgt generalsekretær Vegard Østhagen.

Det nye sentralstyret er en mangfoldig gjeng, med ulik bakgrunn og god geografisk spredning. På landsmøtet ble i tillegg det nye landsstyret valgt.

EØS og organisasjonsbygging

En av hovedsakene som ble vedtatt på landsmøtet var arbeid mot EØS-avtalen, ved å se på alternativer og drive med informasjonsarbeid. Ungdom mot EU er tilknyttet Alternativer til EØS-prosjektet, og skal blant annet ha en vårkonferanse som skal handle om Europautredninga og alternativer. Den blir arrangert i Oslo

27.-29. april. På landsmøtet ble det også vedtatt en uttalelse som sier at Ungdom mot EU skal gå fra nei-kamp til EØS-kamp, og med ei befolkning der nesten 80 prosent sier nei til EU er det på tide å komme mer på offensiven når det gjelder EØS.

«Ungdom mot EU mener at Norge bør si opp EØS-avtalen på grunnlag av avtalens demokratiske underskudd og skadelige politiske innhold. Avtalen bør erstattes av en handelsavtale som ikke griper inn i interne forhold», står det blant annet å lese i uttalelsen.

Til høsten legger UmEU opp til en kampanje om sosial krise i Europa, der man skal vise hvordan krisa har rammet vanlige folk i EU og spesielt hvordan det har gått utover ungdom. Andre viktige prioriteringer er EU og miljø, Schengen og faglig kamp.

Et annet viktig arbeid i perioden blir å styrke organisasjonen, fra lokallagene og opp til sentralt nivå. For og kunne møte både EU og EØS-kampen er det viktig med en organisasjon som er slagkraftig, og da må hele organisasjonen kunne

jobbe aktivt sammen.

– Det er rundt omkring i landet at medlemmene våre bor og har sin hverdag. Derfor må vi satse på lokallaga. Lokal aktivitet gjør det mer attraktivt å være med i Ungdom mot EU, det vil øke mobiliseringa til nasjonale arrangement, og gjøre det lettere å verve. Derfor vil vi jobbe spesielt med å støtte de lokale tillitsvalgte arbeid, sier leder Marte Gustad Iversen.

Årets internasjonalist

Ungdom mot EU vedtok å gi prisen Årets internasjonalist til det islandske folk. Årets internasjonalist er en pris som skal gis til noen som har utmerket seg ved å sette søkelys mot internasjonale spørsmål som er større enn EU og/eller til noen som har brukt handlefrihet utenfor EU til å påvirke internasjonalt.

Det mente landsmøtet det islandske folk har gjort, ved å vise et alternativ til den «bail out»-politikken som EU har ført i etterkant av finanskrisa. De har vist at det går an å løse problemene utenfor EU, og at EU-medlemskap ikke er den eneste løsningen.

Vikarbyrådirektivet

Vikarbyrådirektivet ble også en sak på landsmøtet, og det ble vedtatt en uttalelse som het «Ta arbeidernes parti!». Ungdom mot EU deler bekymringa LO og andre organisasjoner har uttrykt, og er spesielt skeptiske til hvordan direktivet kan påvirke ungdoms arbeidshverdag, da de har mindre erfaring, sjeldnere er organiserte og oftere sliter med å etablere seg økonomisk.

«Ungdom mot EU er svært kritisk til den arrogante måten Arbeiderpartiet insisterer på å skru norsk arbeidsliv tilbake til 1930-tallet på, uten at norske arbeidere blir hørt. Norske arbeidere har rett på faste ansettelses og et trygt arbeidsliv, og norske domstoler burde avgjøre norske rettsspørsmål. Ungdom mot EU støtter kampen mot vikarbyrådirektivet fullt ut. Arbeiderpartiet må ta parti med arbeiderne nå!», heter det i uttalelsen.

Av Marie Sørhaug
marie@umeu.no

Neste Standpunkt

Frist for innsendte bidrag til nummer 3-2012 er 2. mai.